

**PROCEDURY REAGOWANIA
W SYTUACJACH KRYZYSOWYCH
ORAZ W SYTUACJACH ZAGROŻENIA
W ZESPOLE SZKÓŁ W GRÓDKU NAD DUNAJCEM –
SZKOŁA PODSTAWOWA IM. KARD. STEFANA WYSZYŃSKIEGO**

WYKAZ PROCEDUR :

- 1) Procedura zachowania bezpieczeństwa uczniów na terenie Szkoły Podstawowej im. Kard. Stefana Wyszyńskiego w Gródku nad Dunajcem
- 2) Procedura postępowania nauczycieli w przypadku nieobecności, spóźnień, zwolnień, nierealizowania obowiązku szkolnego przez ucznia
- 3) Procedura postępowania nauczyciela, gdy podejrzewa, że na terenie szkoły jest uczeń znajdujący się pod wpływem środków psychoaktywnych (narkotyków, dopalaczy)
- 4) Procedura postępowania nauczyciela, gdy znajduje na terenie szkoły substancję przypominającą wyglądem narkotyk
- 5) Procedura postępowania nauczyciela, gdy podejrzewa, że uczeń posiada przy sobie substancję przypominającą narkotyk
- 6) Procedura postępowania w przypadku, gdy nauczyciel podejrzewa, że na terenie szkoły znajduje się uczeń będący pod wpływem alkoholu.
- 7) Procedura postępowania w przypadku, gdy nauczyciel podejrzewa, że uczeń posiada przy sobie alkohol.
- 8) Procedura postępowania nauczycieli w przypadku palenia lub posiadania papierosów przez ucznia.
- 9) Procedura postępowania w przypadku stwierdzenia naruszenia przez ucznia godności nauczyciela lub innego pracownika szkoły.
- 10) Procedura postępowania nauczycieli w przypadku agresywnego zachowania ucznia
- 11) Procedura postępowania nauczycieli w przypadku dewastacji mienia szkolnego oraz działania na szkodę drugiej osoby
- 12) Procedura postępowania nauczycieli w przypadku fałszowania dokumentacji szkolnej
- 13) Procedura postępowania nauczycieli w przypadku kradzieży, wyłudzenia pieniędzy lub wartościowych przedmiotów
- 14) Procedura postępowania nauczycieli w przypadku zachowania ucznia uniemożliwiającego prowadzenie lekcji (głośne rozmowy, spacerowanie po sali, brak reakcji na polecenia nauczyciela)
- 15) Procedura postępowania nauczycieli w przypadku używania w trakcie lekcji telefonu komórkowego, odtwarzacza MP3 itp.
- 16) Procedura postępowania nauczycieli w przypadku zbiorowej ucieczki z lekcji
- 17) Procedura postępowania w sytuacji powzięcia podejrzenia o stosowanie przemocy w rodzinie ucznia
- 18) Procedura postępowania w przypadku stwierdzenia występowania u ucznia czynników wskazujących na ryzyko zachowań samobójczych
- 19) Procedura reagowania w szkole na zjawisko cyberprzemocy
- 20) Procedura postępowania w sytuacji zaistnienia wypadku ucznia (na terenie szkoły, na wycieczce lub w trakcie innych zajęć podczas, których uczeń jest pod opieką nauczyciela)
- 21) Procedura na wypadek zagrożenia atakiem terrorystycznym.
- 22) Procedura postępowania w przypadku ewakuacji placówki szkoły.
- 23) Procedura postępowania w przypadku pożaru w budynku szkoły.
- 24) Procedura w sytuacji zagrożenia bombowego.
- 25) Procedura na wypadek wystąpienia zagrożenia chemicznego/ biologicznego.
- 26) Procedura na wypadek pojawienia się agresywnego intruza.
- 27) Procedura postępowania po zakończeniu trwania kryzysu.
- 28) Procedura na wypadek stwierdzenia posiadania broni przez ucznia/ inną osobę na terenie szkoły
- 29) Procedura na wypadek stwierdzenia masowych zachorowań.
- 30) Procedura na wypadek zaistnienia wypadku zbiorowego.
- 31) Procedura na wypadek wystąpienia nieracjonalnego zachowania dziecka/ osoby dorosłej.
- 32) Procedura na wypadek wystąpienia zachowań seksualnych na terenie szkoły i podczas wyjazdów.
- 33) Procedura na wypadek wystąpienia zachowań autoagresywnych.

Podstawy prawne procedur

- * Ustawa Prawo oświatowe z dnia 14 grudnia 2016 r z późniejszymi zmianami
- * Ustawa o systemie oświaty z dnia 7 września 1991 r z późniejszymi zmianami
- * Ustawa Karta Nauczyciela z dnia 26 stycznia 1982 r z późniejszymi zmianami
- * Ustawa Kodeks Cywilny z dnia 23 kwietnia 1964 r z późniejszymi zmianami
- * Ustawa o postępowaniu w sprawach nieletnich z dnia 26 października 1982r.
- * Ustawa Kodeks Karny z dnia 6 czerwca 1997 z późniejszymi zmianami
- * Ustawa o trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z 26 października 1982r.

- * Ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii z 26 lipca 2005 r.
  - * Ustawa o działaniach antyterrorystycznych z dnia 10 czerwca 2016 r.
  - * Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy z dnia 29 lipca 2005
  - * Ustawa Kodeks Pracy z dnia 26 czerwca 1974 r z późniejszymi zmianami
- Oraz liczne rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej:
- * Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 31 października 2018 r w sprawie BHP w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach
  - * Rozporządzenie MEN z 25 maja 2018 r w sprawie warunków i sposobu organizowania przez publiczne przedszkola, szkoły i placówki krajoznawstwa i turystyki obowiązuje w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach
  - * Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. 2017, poz. 882);
  - * Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 sierpnia 2015 r. w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii
  - * Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017r.; w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach
  - * Rozporządzenie o ochronie danych osobowych obowiązujące od 25 maja 2018
  - * Statut Szkoły Podstawowej.
  - * Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 8 listopada 2001 r. w sprawie warunków i sposobu organizowania przez publiczne przedszkola, szkoły i placówki krajoznawstwa i turystyki
  - * Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”
  - * Statut Szkoły Podstawowej im. kard. Stefana Wyszyńskiego w Gródku nad Dunajcem

Cele:

1. Wyznaczenie jasnych i czytelnych reguł postępowania w sytuacjach kryzysowych
2. Promowanie zachowań i postaw godnych naśladowania
3. Socjalizacja uczniów
4. Zwiększenie wychowawczej roli szkoły
5. Wypracowanie jednolitych metod współpracy między rodzicami i szkołą

Uzasadnienie wdrożenia procedur w szkole:

1. Promowanie postaw pomagających zachować bezpieczeństwo, ład i porządek na terenie szkoły
2. Wypracowanie i wprowadzenie w życie jednolitych procedur działania, eliminujących czynnik przypadkowości i dowolności w interpretowaniu przepisów prawnych.

W celu określenia warunków zapewniających uczniom bezpieczeństwo w szkole ustala się co następuje:

1. W każdym przypadku, rozwiązywania problemów związanych z naruszeniem przez ucznia obowiązujących w szkole zasad, niezbędna jest ścisła współpraca przedstawicieli szkoły z rodzicami ucznia.
  - a) Rodzice ucznia są bezzwłocznie zawiadamiani o każdym przypadku naruszenia przez niego obowiązujących w szkole zasad związanych z bezpieczeństwem
  - b) W celu rozwiązywania zaistniałego problemu wychowawca w porozumieniu z pedagogiem szkolnym:
    - ustala jak najbliższy termin spotkań z uczniem i jego rodzicami,
    - prowadzi rozmowę interwencyjną z uczniem,
    - prowadzi rozmowę z rodzicami, w czasie której wspólnie ustalają dalsze działania wobec dziecka, zasady współpracy między rodzicami a szkołą, oraz w uzasadnionych przypadkach możliwość uzyskania pomocy specjalistycznej,
    - uczeń w obecności rodziców podpisuje kontrakt, w którym zobowiązuje się do przestrzegania określonych w kontrakcie reguł zachowania,
    - nadzór nad wypełnieniem kontraktu przez ucznia sprawują rodzice i przedstawiciel szkoły.
  - c) Uczniowie potrzebujący pomocy specjalistycznej są kierowani do odpowiedniej poradni/placówki,
  - d) Brak współpracy ze strony rodziców oraz dalsze używanie substancji psychoaktywnych przez ucznia powodują konieczność podjęcia innych działań przewidzianych prawem:
    - zastosowanie określonych w statucie szkoły konsekwencji dyscyplinarnych, łącznie z możliwością przeniesienia ucznia do innej szkoły,
    - zgłoszenie sprawy do sądu rodzinnego.

2. W przypadku zagrożenia zdrowia ucznia szkoła zapewnia mu niezbędną opiekę medyczną (np. wzywane jest pogotowie).
3. Policja jest wzywana w przypadku:
  - a) gdy zachowania ucznia zagrażają bezpieczeństwu innych osób lub jemu osobiście,
  - b) znalezienia na terenie szkoły nielegalnych substancji psychoaktywnych,
  - c) gdy istnieje podejrzenie, że uczeń może posiadać nielegalne substancje psychoaktywne,
  - d) kradzieży lub innych wykroczeń.
4. W klasie ucznia lub uczniów, którzy dopuścili się złamania obowiązujących w szkole zasad, są prowadzone dodatkowe zajęcia profilaktyczne.
5. Działania interwencyjne i profilaktyczne są prowadzone przez specjalnie przeszkolonych pracowników szkoły.

Zadania dyrektora szkoły, wychowawcy i pedagoga szkolnego

1. W przypadku zaistnienia rażącego złamania zasad bezpieczeństwa dyrektor szkoły niezwłocznie o danym incydencie powiadamia wizytatora nadzorującego szkołę.
2. Zaistniałą sytuację dyrektor szkoły lub pedagog szkolny omawiają z uczniami w klasie w obecności wychowawcy.
3. Na posiedzeniu rady pedagogicznej przeprowadza się analizę zaistniałego zdarzenia, a także dokonuje oceny zachowań dziecka w kontekście jego dotychczasowego zachowania i podejmuje decyzje o jego dalszych losach /wsparcie, pomoc, kara, przeniesienie/.
4. Dyrektor szkoły jest odpowiedzialny za zebranie dokumentacji z każdego zdarzenia.
5. Z każdej rozmowy przeprowadzonej na terenie szkoły odnośnie sytuacji wymienionych w powyższych procedurach należy sformułować notatkę, którą podpisują osoby uczestniczące w rozmowie.
6. Wychowawca stosując system kar i nagród zgodnych ze Statutem Szkoły Podstawowej im. Kard. Stefana Wyszyńskiego w Gródku nad Dunajcem stara się rozwiązywać zaistniałe problemy wychowawcze. Z każdej przeprowadzonej rozmowy wychowawczej z uczniem, a także z rodzicami danego ucznia sporządza notatkę w dzienniku, którą podpisują osoby w niej uczestniczące.
7. W przypadku narastających trudności wychowawczych z danym uczniem wychowawca jest zobowiązany niezwłocznie powiadomić o danej sytuacji pedagoga szkolnego.

Metody współpracy szkoły z policją

1. W ramach pracy profilaktyczno – wychowawczej szkoła i policja utrzymują stałą, bieżącą współpracę w zakresie profilaktyki zagrożeń.
2. Koordynatorami współpracy są: pedagog szkolny oraz specjalista do spraw nieletnich i patologii właściwej jednostki policji względnie dzielnicowy, w rejonie, którego znajduje się szkoła.
3. W ramach współpracy policji ze szkołą organizuje się:
  - spotkania tematyczne młodzieży szkolnej z udziałem policjantów m.in. na temat odpowiedzialności nieletnich za popełniane czyny karalne, prawnych aspektów narkomanii, wychowania w trzeźwości, zachowań ryzykownych, sposobów unikania zagrożeń.
  - Informowanie policji o zdarzeniach na terenie szkoły wypełniających znamiona przestępstwa, stanowiących zagrożenie dla życia i zdrowia uczniów oraz przejawach demoralizacji dzieci i młodzieży;
  - Wspólny, szkoły i policji, udział w działaniach profilaktycznych związanych z zapewnieniem bezpieczeństwa uczniom oraz zapobiegania demoralizacji i przestępczości nieletnich.

Zasady interwencji profilaktycznej

1. Interwencję przeprowadza pedagog szkolny wspólnie z wychowawcą klasy w sytuacjach zagrożenia ucznia:
  - uzależnieniem,
  - przestępczością,
  - demoralizacją,
  - zachowaniami ryzykownymi.
2. Celem interwencji profilaktycznej jest:
3. Udzielenie wsparcia i pomocy uczniowi i rodzicom przez dostarczenie informacji, zaproponowanie współpracy pomiędzy domem a szkołą.
4. Zapobieganie problemom związanych z zagrożeniem uzależnieniami, przestępczością, demoralizacją.
5. W sytuacji zagrożenia ucznia uzależnieniem, przestępczością, demoralizacją, zachowaniami ryzykownymi:

Wychowawca wspólnie z pedagogiem zbiera informacje o sytuacji ucznia i na ich podstawie dokonuje wstępnej diagnozy, analizy i oceny problemów ucznia.

6. Wychowawca wspólnie z pedagogiem przeprowadzają rozmowę z uczniem, podczas której przekazują uczniowi:
  - Spostrzeżenia, jakie zaszły w jego funkcjonowaniu;
  - Informacje o konsekwencjach wynikających z jego zachowań;
  - Komunikat o zakazie zachowań ryzykownych, związanych z zagrożeniem uzależnieniami, przestępczością, demoralizacją - powołując się na regulamin szkoły;
  - Informację o konieczności poinformowania rodziców.
7. Wychowawca wzywa rodziców do szkoły i wspólnie z pedagogiem przeprowadza z nimi rozmowę informując o:
  - przyczynach, dla których szkoła szczególnie zainteresowała się dzieckiem.
  - zagrożeniach zdrowia i bezpieczeństwa dziecka związanych z zagrożeniami ryzykownymi, uzależnieniami, przestępczością, demoralizacją.
8. Efektem rozmowy z rodzicami powinna być pisemna umowa z nimi uwzględniająca:
  - Listę zachowań ucznia podległych kontroli tak w domu jak i w szkole;
  - Zasady zachowania ucznia w szkole i w domu;
  - Konsekwencje i przywileje wobec ucznia;
  - Zobowiązania obu stron - rodziców i szkoły - o nawiązaniu ścisłej współpracy / stały kontakt ze szkołą, wymiana uwag, spostrzeżeń odnośnie ucznia, itp./;
  - Czasu obowiązuje umowy.
9. W obecności rodziców wychowawca lub pedagog rozmawia z dzieckiem zobowiązując je do zmiany swojego zachowania. Efektem tej rozmowy winno być podpisanie kontraktu z dzieckiem z uwzględnieniem:
  - Zobowiązania ucznia do powstrzymania się od negatywnych zachowań;
  - Ustalenia listy czasowo odebranych przywilejów;
  - Ustalenia zasad zachowania w domu i w szkole;
  - Odebrania przywilejów;
  - Wymianę obserwacji między szkołą a rodziną.
10. Wychowawca wspólnie z pedagogiem monitorują realizację kontraktu przez ucznia poprzez:
  - Obserwowanie ucznia w szkole;
  - Nagradzanie korzystnych zmian w zachowaniu się ucznia – odzyskiwanie przywilejów.

1) Procedura zachowania bezpieczeństwa uczniów na terenie Szkoły Podstawowej im. Kard. Stefana Wyszyńskiego w Gródku nad Dunajcem

Rozpoczęcie i zakończenie zajęć szkolnych

1. Zajęcia lekcyjne/pozalekcyjne w szkole rozpoczynają się od godziny 8:00 i trwają do godziny 15:45.
2. Odpowiedzialność za bezpieczeństwo uczniów podczas zajęć lekcyjnych/pozalekcyjnych ponosi nauczyciel prowadzący.
3. Uczniowie powinni przestrzegać godzin przyścia i wyjścia ze szkoły (godziny te należy uzgodnić z rodzicami, zapoznając ich z tygodniowym planem zajęć). Tygodniowy rozkład zajęć jest ogólnodostępny i umieszczony na stronie internetowej szkoły.
4. Uczniowie przychodzą do szkoły nie wcześniej niż 15 minut przed planowanymi zajęciami i opuszczają szkołę tuż po zajęciach.
5. Wszyscy uczniowie klas I-VI, którzy ze względu na pracę rodziców muszą przyjść wcześniej do szkoły, oczekują na rozpoczęcie zajęć w świetlicy szkolnej. Do 15 września każdego roku szkolnego rodzice tych uczniów zobowiązani są do wypełnienia „Deklarację zgłoszenia dziecka do świetlicy szkolnej”.
6. Wychowawcy klas I-III zbierają na początku roku szkolnego od rodziców oświadczenia, że dziecko może samodzielnie wracać do domu, a oni ponoszą odpowiedzialność za jego bezpieczeństwo.
7. W przypadku organizowania imprez szkolnych – pozalekcyjnych rodzice/prawni opiekunowie zobowiązani są do zapewnienia opieki nad dziećmi w drodze do i ze szkoły.
8. Po zakończonych zajęciach uczniowie klas I przez pierwsze dwa miesiące roku szkolnego sprowadzani są do szatni przez nauczyciela mającego z nimi ostatnie zajęcia.
9. Uczniowie klas II-VIII i gimnazjalnych samodzielnie schodzą do szatni, ubierają się i wychodzą ze szkoły.

10. Dzieci uczęszczające do świetlicy szkolnej mają obowiązek zaraz po zakończeniu zajęć lekcyjnych zgłosić się do wychowawcy świetlicy, który odnotowuje w dzienniku czas jego pobytu.
11. Uczeń może opuścić świetlicę jedynie z osobą, która jest upoważniona do tego na piśmie przez rodziców/prawnych opiekunów. Za bezpieczeństwo dzieci w świetlicy odpowiada wychowawca grupy.
12. Zabrania się uczniom pozostawania po zajęciach lekcyjnych na szkolnym placu zabaw i boisku bez opieki nauczyciela, rodzica lub prawnego opiekuna.
13. Szkoła nie ponosi odpowiedzialności za wypadki i zdarzenia z udziałem ucznia w czasie samowolnego opuszczania terenu szkoły lub za samowolne przebywanie na jej terenie bez opieki.

Pobyt ucznia w szkole

1. Czas zajęć lekcyjnych trwa od początku pierwszej lekcji do końca ostatniej, zgodnie z planem zajęć uczniów.
2. W czasie pobytu w szkole uczeń nie może samowolnie opuszczać terenu szkoły.
3. Odpowiedzialność za bezpieczeństwo uczniów podczas zajęć lekcyjnych/pozalekcyjnych ponosi nauczyciel prowadzący, podczas przerw nauczyciel dyżurujący, podczas wycieczek, zawodów, konkursów, imprez kulturalnych – nauczyciele sprawujący wtedy nad nimi opiekę.
4. Uczeń może być zwolniony z danej lekcji/zajęć pozalekcyjnych przez wychowawcę klasy/ nauczyciela uczącego lub dyrektora szkoły na pisemny wniosek rodziców.
5. Uczniom zwolnionym z wychowania fizycznego należy zapewnić opiekę w bibliotece lub świetlicy. W przypadku pierwszych lub ostatnich godzin z tych zajęć uczniów można zwolnić na podstawie pisemnej prośby rodziców.
6. Uczniów można zwolnić z pierwszych lub ostatnich godzin lekcyjnych, z powodu absencji chorobowej nauczyciela, o czym dzień wcześniej są powiadamiani rodzice, poprzez informację w dzienniku elektronicznym.
7. W czasie przerw zabrania się uczniom: biegania po korytarzach i schodach, siadania na parapetach, otwierania okien i wychylania się przez nie, przebywania w klasach, przesiadywania w toaletach i w szatni, wychylania się przez poręcze a także innych zachowań noszących znamiona niebezpieczeństwa.
8. Wszystkie problemy, zaistniałe konflikty podczas przerw uczeń zgłasza nauczycielowi dyżurującemu/wychowawcy lub pedagogowi szkolnemu.
9. Po dzwonku na lekcję uczniowie są zobowiązani do wyciszenia się i ustawienia przed salą w oczekiwaniu na przyście nauczyciela.

Przebywanie w budynku szkoły osób z zewnątrz

1. Przebywanie osób postronnych w budynku szkoły podlega kontroli przez pracowników szkoły.

Organizacja przerw międzylekcyjnych i dyżurów

1. Zasady pełnienia i obowiązki dyżurów określa Regulamin dyżurów w czasie przerw międzylekcyjnych
2. Nauczyciele w ramach obowiązków służbowych zobowiązani są do aktywnego pełnienia dyżurów w czasie przerw lekcyjnych wg ustalonego harmonogramu. Dyżury te są integralną częścią procesu opiekuńczo-wychowawczego szkoły i wchodzi w zakres podstawowych obowiązków nauczyciela.
3. Celem dyżurów jest zapewnienie uczniom bezpieczeństwa przed zajęciami szkolnymi (od godz. 7.30), podczas przerw między lekcjami i na przerwie bezpośrednio po zakończeniu zajęć w danym korytarzu.
4. W razie nieobecności nauczyciela doraźne zastępstwo na dyżurze pełni inny wyznaczony nauczyciel.

Obowiązki nauczyciela dyżurującego:

- a) punktualnie rozpoczyna dyżur w wyznaczonym miejscu zgodnie z Harmonogramem dyżurów nauczycielskich
  - b) jest cały czas czynny, nie zajmuje się czynnościami, które przeszkadzają w rzetelnym pełnieniu dyżurów
  - c) reaguje na niewłaściwe zachowania uczniów (zgodnie z procedurą postępowania wobec uczniów naruszających regulamin szkolny)
  - d) zawiadamia Dyrekcję Szkoły o zauważonych podczas dyżuru zniszczeniach mienia szkolnego lub innych zdarzeniach zagrażających zdrowiu i bezpieczeństwu uczniów oraz pracowników szkoły
  - e) jeżeli w trakcie dyżuru nauczyciela uczeń ulegnie wypadkowi, nauczyciel dyżurujący zobowiązany jest do przestrzegania procedury dotyczącej wypadków i urazów uczniowskich, jednocześnie zapewniając obecność innego nauczyciela dyżurującego w danym miejscu
5. Harmonogram dyżurów opracowuje wyznaczony przez Dyrektora Szkoły nauczyciel w oparciu o stały plan lekcji i po każdej jego zmianie.
  6. Harmonogram dyżurów znajduje się w pokoju nauczycielskim w sekretariacie Szkoły.

Uczniowie:

- a) w czasie przerw przebywają na korytarzach szkolnych na właściwych kondygnacjach Szkoły, w czasie przerw obiadowych również w stołówce szkolnej;
- b) po dojściu do właściwej sali lekcyjnej są zobowiązani pozostać w jej pobliżu do dzwonka na lekcje oraz ustawić plecaki przy ścianie tak, aby nie stanowiły przeszkody dla wszystkich poruszających się danym korytarzem;
- c) zobowiązani są do spokojnego zachowania podczas przerw, w sposób niezagrażający bezpieczeństwu własnemu i innych osób – nie wolno im biegać, krzyczeć, popychać innych, otwierać okien, wychodzić poza teren szkoły, przebywać bez potrzeby w toaletach, w szatni, korzystać z windy osobowej bez opieki osoby dorosłej i poza sytuacjami uzasadniającymi takie korzystanie (np. zły stan zdrowia); powinni dbać o czystość i porządek w najbliższym otoczeniu, szanować mienie szkoły i cudzą własność;
- d) po dzwonku na lekcje zobowiązani są do wyciszenia się i ustawienia przy wejściu do sali, w której będą mieli lekcje;
- e) zobowiązani są wypełniać polecenia nauczyciela dyżurującego i innych pracowników szkoły, reagować na dostrzeżone przejawy zła, bezzwłocznie zgłaszać dyżurującym nauczycielom i pracownikom szkoły informacje o zauważonych zagrożeniach.

Działanie monitoringu szkolnego

1. W Szkole Podstawowej im. im. kard. Stefana Wyszyńskiego w Gródku nad Dunajcem funkcjonuje monitoring wizyjny z rejestracją obrazu.
2. Zasięgiem monitoringu objęte są korytarze szkolne, wejścia do budynku Szkoły, pomieszczenia hali gimnastycznej i szatni głównej.
3. Celem monitorowania w/w miejsc jest:
  - zapewnienie bezpieczeństwa i porządku publicznego oraz ochrony osób i mienia w budynku Szkoły, a także na terenie do niego przyległym
  - prewencyjne obserwowanie i rejestrowanie obrazu zdarzeń w obiekcie Szkoły oraz terenie do niego przyległym
4. Nagrania z kamer monitoringu są przechowywane przez 7 dni.
5. Administratorem Danych Osobowych (wizerunku) przetwarzanych za pomocą monitoringu wizyjnego jest Szkoła Podstawowa im. im. kard. Stefana Wyszyńskiego w Gródku nad Dunajcem
6. Każda osoba, której dane są przetwarzane za pomocą monitoringu wizyjnego ma prawo do żądania od ADO sprostowania, usunięcia lub ograniczenia przetwarzania danych osobowych dotyczącego osoby, której dane dotyczą, oraz do wniesienia sprzeciwu wobec takiego przetwarzania.
7. Istnieje możliwość o zwrócenie się osoby/osób, których dane przetwarzane za pomocą monitoringu wizyjnego dotyczą z wnioskiem do ADO o dostęp do nagrań z monitoringu. Jest to możliwe tylko wówczas, gdy nie narusza praw i wolności innych osób.

2) Procedura postępowania nauczycieli w przypadku nieobecności, spóźnień, zwolnień, nierealizowania obowiązku szkolnego przez ucznia

1. Obowiązkiem każdego nauczyciela na wszystkich zajęciach edukacyjnych jest rozpoczęcie lekcji od sprawdzenia obecności. Każda nieobecność ucznia, jak i spóźnienie powinny być odnotowane w dzienniku lekcyjnym.
2. Spóźnienie może usprawiedliwić tylko nauczyciel prowadzący daną lekcję.
3. Nieobecność ucznia, który był w danym dniu na wcześniejszych lekcjach (co wynika z zapisu w dzienniku lekcyjnym), a na danej lekcji nie pojawił się, nauczyciel zgłasza wychowawcy.
4. Wychowawca powinien co najmniej jeden raz w tygodniu poinformować rodziców o nieobecności dziecka na danej lekcji.
5. Uczeń może być zwolniony z lekcji na prośbę rodzica/(opiekuna prawnego). Informację o zwolnieniu uczeń przekazuje wychowawcy lub w razie jego nieobecności nauczycielowi przedmiotu.
6. W przypadku złego samopoczucia i konieczności zwolnienia ucznia ze szkoły, rodzic jest zobowiązany do osobistego zgłoszenia się po dziecko lub pisemnego zwolnienia ucznia na własną odpowiedzialność (poprzez sms, email, fax).
7. Samowolne opuszczenie szkoły przez ucznia w trakcie trwania zajęć lekcyjnych jest równoznaczne z ucieczką z lekcji (bez możliwości usprawiedliwienia).
8. Uczeń zwolniony z danej lekcji, w związku z konkursami, zawodami sportowymi, występami artystycznymi, jest zobowiązany do nadrobienia zaległości.
9. Uczeń jest zobowiązany dostarczyć pisemne usprawiedliwienie nieobecności od rodziców w ciągu 7 dni od daty powrotu do szkoły. Usprawiedliwienie musi zawierać dokładną datę, przyczynę absencji i czytelny podpis rodzica (prawnego opiekuna).
10. Rodzic ma prawo usprawiedliwić do 5 dni nieobecności. W przypadku powtarzających się nieobecności związanych z chorobą, wymagane jest zwolnienie lekarskie.

11. Wychowawca powinien na bieżąco kontrolować frekwencję uczniów na zajęciach lekcyjnych i informować rodziców o nieobecnościach nieusprawiedliwionych.
12. W pierwszym tygodniu każdego miesiąca wychowawca podlicza frekwencję uczniów i przekazuje do pedagoga szkolnego pisemną informację na temat uczniów wagarujących.
13. W sytuacji stwierdzenia godzin nieusprawiedliwionych wychowawca przeprowadza rozmowę z uczniem i ustala warunki poprawy frekwencji. Jeżeli frekwencja nie ulegnie poprawie wychowawca przekazuje kolejną informację do pedagoga, który następnie spisuje kontrakt z rodzicem i uczniem.
14. W przypadku braku współpracy rodzica (prawnego opiekuna) ze szkołą, po stwierdzeniu niespełnienia przez ucznia obowiązku szkolnego (co najmniej 50 procent zajęć opuszczonych nieusprawiedliwionych w miesiącu), dyrektor szkoły wszczyna procedurę dotyczącą nierealizowania obowiązku szkolnego przez ucznia.

3) Procedura postępowania nauczyciela, gdy podejrzewa, że na terenie szkoły jest uczeń znajdujący się pod wpływem narkotyków lub dopalaczy

1. Powiadamia o swoich przypuszczeniach wychowawcę i dyrektora szkoły.
2. Odizolowuje ucznia od reszty klasy, ale ze względów bezpieczeństwa nie pozostawia go samego. Stwarza warunki, w których nie będzie zagrożone jego życie ani zdrowie. Uczeń nie może pozostawać bez opieki – powinna zająć się nim pielęgniarka lub osoba przeszkolona w udzielaniu pierwszej pomocy.
3. Udziela pomocy medycznej, w razie potrzeby wzywa lekarza w celu stwierdzenia stanu trzeźwości lub odurzenia.
4. Zawiadamia o fakcie rodziców lub opiekunów, których zobowiązuje do niezwłocznego odebrania ucznia ze szkoły (osoba sprawująca opiekę, wychowawca lub pedagog).
5. Dyrektor szkoły powiadamia policję.
6. Uczeń zostaje ukarany naganą dyrektora.
7. Dyrektor szkoły powiadamia sąd rodzinny o pogłębiającej się demoralizacji ucznia, jeżeli incydent się powtarza, a deklarowana współpraca rodziców nie przynosi oczekiwanych rezultatów.

4) Procedura postępowania nauczyciela, gdy znajduje na terenie szkoły substancję przypominającą wyglądem narkotyk

1. Powiadamia o zaistniałym zdarzeniu dyrektora szkoły, który powiadamia policję.
2. Zachowując środki ostrożności, zabezpiecza substancję przed dostępem do niej osób niepowołanych oraz ewentualnym jej zniszczeniu do czasu przyjazdu policji.
3. Wszelkie substancje rozlane lub rozsypane należy odgradzić i zabezpieczyć przed rozniesieniem, np. na podszewkach obuwia.
4. Czeka na przyjazd policji i nie podejmuje żadnych działań związanych z próbą dostarczenia zabezpieczonej substancji na najbliższy posterunek, pamiętając, że zgodnie z zapisami ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii „Kto, wbrew przepisom ustawy, posiada środki odurzające lub substancje psychotropowe, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3”.
5. Po przyjeździe policji niezwłocznie przekazuje zabezpieczoną substancję i informacje dotyczące szczegółów zdarzenia.

5) Procedura postępowania nauczyciela, gdy podejrzewa, że uczeń posiada przy sobie substancję przypominającą narkotyk

1. Odizolowuje ucznia poprzez umieszczenie go w oddzielnym pomieszczeniu. Nauczyciel powinien dołożyć wszelkich starań, aby uczeń nie mógł pozbyć się substancji.
2. Powiadamia o swoich podejrzeniach dyrektora szkoły i wychowawcę klasy.
3. Dyrektor szkoły powiadamia policję.
4. W obecności innej osoby (wychowawca, pedagog, dyrektor, itp.) żąda okazania zawartości kieszeni i plecaka oraz ewentualnie innych przedmiotów budzących podejrzenie, co do ich związku z poszukiwaną substancją i jej wydania. W celu wprowadzenia atmosfery współpracy, o obecność można poprosić wychowawcę lub nauczyciela, do którego uczeń ma zaufanie. Nauczyciel nie ma prawa samodzielnie dokonać przeszukania odzieży ani teczki ucznia.
5. Jeżeli uczeń wyda substancję dobrowolnie, należy ją zabezpieczyć i czekać na przyjazd policji. Nie podejmuje żadnych działań związanych z dostarczeniem zabezpieczonej substancji na najbliższy posterunek, pamiętając,

że zgodnie z zapisami ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii „Kto, wbrew przepisom ustawy, posiada środki odurzające lub substancje psychotropowe, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3”.

6. Jeżeli uczeń odmawia współpracy, należy wezwać policję, które dokona przeszukania.
7. Wyznaczona przez dyrektora osoba próbuje ustalić, w jaki sposób i od kogo uczeń nabył substancję.
8. Całe zdarzenie nauczyciel dokumentuje, sporządzając dokładną notatkę z ustaleń wraz ze swoimi spostrzeżeniami.
9. Nauczyciel, wychowawca lub pedagog niezwłocznie powiadamia o zaistniałym zdarzeniu rodziców lub opiekunów ucznia.

W przypadku gdy nauczyciel podejrzewa, że na terenie szkoły uczeń handluje narkotykami lub dopalaczami, powinien podjąć następujące kroki:

1. Powiadamia o swoich podejrzeniach dyrektora szkoły i wychowawcę klasy.
2. Dyrektor szkoły powiadamia policję.

6) Procedura postępowania w przypadku, gdy nauczyciel podejrzewa, że na terenie szkoły znajduje się uczeń będący pod wpływem alkoholu

1. Powiadamia o swoich przypuszczeniach wychowawcę klasy i dyrektora szkoły.
2. Odizolowuje ucznia od reszty klasy, ale ze względów bezpieczeństwa nie pozostawia go samego. Stwarza warunki, w których nie będzie zagrożone jego życie ani zdrowie. Uczeń nie może pozostawać bez opieki – powinna zająć się nim pielęgniarka lub osoba przeszkolona w udzielaniu pierwszej pomocy.
3. W sytuacji zagrożenia życia lub zdrowia wzywa pogotowie ratunkowe.
4. Zawiadamia o fakcie rodziców lub opiekunów, których zobowiązuje do niezwłocznego odebrania ucznia ze szkoły (osoba sprawująca opiekę, wychowawca lub pedagog).
5. Dyrektor szkoły powiadamia policję.
6. Wychowawca przeprowadza rozmowę z rodzicami i uczniem w obecności pedagoga szkolnego. Zobowiązuje ucznia do zaniechania negatywnego postępowania, rodziców zaś bezwzględnie do szczególnego nadzoru nad dzieckiem. Pedagog szkolny przekazuje rodzicom informacje o możliwości skorzystania ze specjalistycznej pomocy pedagogiczno-psychologicznej dotyczącej uzależnień.
7. Uczeń zostaje ukarany naganą dyrektora za rażące naruszenie Statutu Szkoły.
8. W sytuacji powtórzenia incydentu, dyrektor szkoły powiadamia sąd rodzinny o pogłębiającej się demoralizacji ucznia.

7) Procedura postępowania w przypadku, gdy nauczyciel podejrzewa, że uczeń posiada przy sobie alkohol

1. Odizolowuje ucznia poprzez umieszczenie go w oddzielnym pomieszczeniu.
2. Powiadamia o swoich podejrzeniach dyrektora szkoły i wychowawcę klasy.
3. Dyrektor szkoły powiadamia policję.
4. W obecności innej osoby (wychowawca, pedagog, dyrektor, itp.) żąda okazania zawartości kieszeni i plecaka oraz ewentualnie innych przedmiotów budzących podejrzenie, co do ich związku z poszukiwaną substancją i jej wydania. Nauczyciel nie ma prawa samodzielnie dokonać przeszukania odzieży ani plecaka ucznia.
5. Poinformowanie rodziców (prawnych opiekunów) ucznia i wezwanie ich do szkoły.
6. Jeżeli uczeń wyda substancję dobrowolnie, dyrektor szkoły po odpowiednim zabezpieczeniu, zobowiązany jest przekazać ją policji.
7. Wychowawca przeprowadza rozmowę z rodzicami i uczniem w obecności pedagoga szkolnego. Zobowiązuje ucznia do zaniechania negatywnego postępowania, rodziców zaś bezwzględnie do szczególnego nadzoru nad dzieckiem.
8. Uczeń zostaje ukarany naganą dyrektora.

8) Procedura postępowania nauczycieli w przypadku palenia lub posiadania papierosów przez ucznia

1. Ustalenie personaliów ucznia przez nauczyciela lub innego pracownika szkoły.
2. Powiadomienie wychowawcy.
3. Wychowawca przeprowadza rozmowę dyscyplinującą z uczniem w obecności rodzica (prawnego opiekuna), w trakcie której informuje ucznia o konsekwencjach zdrowotnych i prawnych palenia przez osoby niepełnoletnie.
4. W przypadku kiedy uczeń po raz pierwszy został przyłapany na paleniu papierosów zostaje ukarany naganą wychowawcy.

5. Jeżeli działania podjęte przez wychowawcę nie przynoszą efektu, w przypadku powtórzenia się incydentu palenia papierosów, uczeń zostaje ukarany naganą dyrektora.

9) Procedura postępowania w przypadku stwierdzenia naruszenia przez ucznia godności nauczyciela lub innego pracownika szkoły

Za naruszenie godności osobistej nauczyciela lub pracownika szkoły uznajemy:

- Lekceważące i obraźliwe zachowanie wobec nich wyrażone w słowach lub gestach
- Prowokację pod adresem w/w osób wyrażone w słowach lub gestach
- Nagrywanie lub fotografowanie w/w osób bez ich wiedzy i zgody
- Naruszenie ich prywatności i własności prywatnej
- Użycie wobec nich przemocy fizycznej i psychicznej
- Naruszenie ich nietykalności osobistej

1. W przypadku, gdy zachodzi uzasadnione podejrzenie, że uczeń naruszył godność nauczyciela lub innego pracownika szkoły, nauczyciel lub inny pracownik ma obowiązek niezwłocznego zgłoszenia powyższego faktu do dyrektora szkoły.
2. Powiadomienie i wezwanie do szkoły rodziców (opiekunów ucznia).
3. Poinformowanie policji przez dyrektora szkoły.
4. Wychowawca przeprowadza rozmowę z uczniem i rodzicem w obecności pedagoga szkolnego.
5. Uczeń zostaje ukarany naganą dyrektora za naruszenie godności nauczyciela w trakcie wykonywania przez niego czynności służbowych.
6. W przypadku, kiedy zastosowane działania nie przynoszą efektu, szkoła kieruje wniosek do Kuratora Oświaty o karne przeniesienie ucznia do innej szkoły zgodnie z obowiązującymi przepisami.

10) Procedura postępowania nauczycieli w przypadku agresywnego zachowania ucznia

a) Agresja słowna

1. Natychmiastowa reakcja nauczyciela na zaistniałą sytuację, rozmowa z uczestnikami zdarzenia, uświadomienie im nieodpowiedniego zachowania.
2. Poinformowanie wychowawcy klasy bezpośrednio i pośrednio przez wpis do zeszytu uwag.
3. W szczególnych lub powtarzających się przypadkach szkoła podejmuje następujące działania:
  - poinformowanie pedagoga lub dyrektora szkoły
  - zawiadomienie o zaistniałej sytuacji rodziców ucznia
  - rozmowa wychowawcy z rodzicem i uczniem w obecności pedagoga szkolnego
  - zobowiązanie rodzica do szczególnego nadzoru np. poprzez kontrakt
  - podjęcie przez ucznia stosownej terapii w celu radzenia sobie z agresją
  - udzielenie nagany wychowawcy
  - udzielenie nagany dyrektora
  - powiadomienie policji
  - powiadomienie Sądu Rodzinnego
4. W klasach, gdzie występują powtarzające się zjawiska agresji słownej wychowawca lub pedagog szkolny przeprowadza na godzinie wychowawczej zajęcia na temat sposobów radzenia sobie z agresją.

b) Agresja fizyczna

1. Natychmiastowa reakcja nauczyciela na zaistniałą sytuację.
2. W zależności od sytuacji podjęcie stosownych działań:
  - upomnienie słowne
  - rozdzielenie uczestników zdarzenia
  - odizolowanie ucznia zachowującego się agresywnie
  - w razie potrzeby wezwanie pomocy (innego nauczyciela, pedagoga, pielęgniarki szkolnej)
  - udzielenie pomocy
3. Wyjaśnienie z uczestnikami zdarzenia zaistniałej sytuacji, uświadomienie im nieodpowiedniego zachowania.
4. W zależności od sytuacji podjęcie przez szkołę stosownych działań:
  - poinformowanie pedagoga lub dyrektora szkoły
  - zawiadomienie o zaistniałej sytuacji rodziców ucznia
  - rozmowa wychowawcy z rodzicem i uczniem w obecności pedagoga szkolnego

- zobowiązanie rodzica do szczególnego nadzoru np. poprzez kontrakt
  - podjęcie przez ucznia stosownej terapii w celu radzenia sobie z agresją
  - udzielenie nagany wychowawcy
  - udzielenie nagany dyrektora
  - powiadomienie policji
  - powiadomienie Sądu Rodzinnego
5. W klasach, gdzie występują powtarzające się zjawiska agresji fizycznej wychowawca lub pedagog szkolny przeprowadza na godzinie wychowawczej zajęcia na temat sposobów radzenia sobie z agresją.

11) Procedura postępowania nauczycieli w przypadku dewastacji mienia szkolnego oraz działania na szkodę drugiej osoby

1. Ustalenie sprawcy przez nauczyciela lub innego pracownika szkoły.
2. Poinformowanie wychowawcy, w szczególnych przypadkach pedagoga szkolnego i dyrektora szkoły.
3. W przypadkach umyślnego zniszczenia mienia szkolnego lub mienia innej osoby, rodzice ucznia zobowiązani są do pokrycia kosztów tej szkody.
4. O sposobie naprawienia zniszczonego mienia szkolnego decyduje dyrektor szkoły.
5. W szczególnych przypadkach wychowawca przeprowadza rozmowę z rodzicem i uczniem w obecności pedagoga szkolnego. Zobowiązuje rodzica do szczególnego nadzoru nad dzieckiem, poprzez spisanie kontraktu.
6. W zależności od sytuacji uczeń zostaje ukarany zgodnie ze statutem
  - naganą wychowawcy
  - upomnieniem dyrektora
  - naganą dyrektora
7. W sytuacji, kiedy zastosowane wobec ucznia środki okazują się nieskuteczne, dyrektor szkoły występuje do Sądu Rodzinnego o wszczęcie postępowania przeciwko demoralizacji.

12) Procedura postępowania nauczycieli w przypadku fałszowania dokumentacji szkolnej

- Dokonywanie wpisów w dziennikach lekcyjnych (wpisywanie, poprawianie, usuwanie ocen, usprawiedliwianie nieobecności)
  - Fałszowanie usprawiedliwień, zwolnień, deklaracji zgody rodziców itp.
1. Poinformowanie wychowawcy klasy.
  2. Ustalenie sprawcy fałszerstwa przez wychowawcę lub pedagoga szkolnego.
  3. Wezwanie do szkoły rodziców ucznia i powiadomienie ich o zaistniałej sytuacji. Wychowawca klasy spisuje kontrakt z rodzicem (opiekunem prawnym) i obejmuje ucznia szczególnym nadzorem.
  4. Uczeń, który dopuścił się fałszerstwa dokumentacji szkolnej, zostaje ukarany zgodnie ze statutem upomnieniem/naganą dyrektora szkoły.
  5. W sytuacji powtórzenia incydentu dyrektor szkoły występuje do Sądu Rodzinnego o wszczęcie postępowania przeciwko demoralizacji

13) Procedura postępowania nauczycieli w przypadku kradzieży, wyłudzenia pieniędzy lub wartościowych przedmiotów

1. Natychmiastowe poinformowanie wychowawcy klasy, pedagoga i dyrektora szkoły.
2. Ustalenie personaliów uczestników zdarzeń (sprawcy, poszkodowanego i świadków zdarzenia. W szczególnych przypadkach zabezpieczenie materiałów, mogących być pomocnymi w wyjaśnieniu sprawy.
3. Wezwanie rodziców ucznia, którego dotyczy zdarzenie oraz w szczególnych przypadkach policji.
4. Wychowawca klasy przeprowadza rozmowę z uczniem w obecności rodzica (opiekuna prawnego) i pedagoga.
5. Wychowawca klasy spisuje z rodzicem kontrakt i występuje z wnioskiem o naganę dyrektora.
6. Kopie kontraktu przekazuje pedagogowi szkolnemu, który obejmuje ucznia szczególnym nadzorem.
7. W szczególnych przypadkach dyrektor szkoły występuje do sądu Rodzinnego o wszczęcie postępowania przeciwko demoralizacji.

14) Procedura postępowania nauczycieli w przypadku zachowania ucznia uniemożliwiającego prowadzenie lekcji (głośne rozmowy, spacerowanie po sali, brak reakcji na polecenia nauczyciela)

1. Upomnienie słowne.
2. W sytuacji braku poprawy zachowania, nauczyciel wpisuje danemu uczniowi uwagę do klasowego zeszytu uwag.
3. Poinformowanie wychowawcy klasy o zaistniałej w czasie lekcji sytuacji.
4. Rozmowa wychowawcy z uczniem.
5. Jeżeli zachowanie ucznia nie ulegnie poprawie wychowawca podejmuje następujące działania:
  - poinformowanie rodziców ucznia
  - rozmowa wychowawcy z rodzicem, zobowiązanie rodzica do szczególnego nadzoru nad dzieckiem (np. spisanie kontraktu)
  - udzielenie nagany wychowawcy
  - udzielenie nagany dyrektora

15) Procedura postępowania nauczycieli w przypadku używania w trakcie lekcji telefonu komórkowego, odtwarzacza MP3 itp.

Zgodnie z zapisami w Statucie Szkoły w szkole obowiązuje zakaz używania telefonów komórkowych oraz innych urządzeń elektronicznych (w tym smartwatchy) na zajęciach lekcyjnych, zajęciach pozalekcyjnych oraz w czasie przerw. Zabrania się rejestrowania dźwięku i obrazu w każdej sytuacji na terenie szkoły. Konsekwencje za nieprzestrzeganie powyższych zapisów regulują zasady wynikające ze Statutu Szkoły.

W związku z tym:

1. Podczas zajęć lekcyjnych, pozalekcyjnych i przerw telefony komórkowe oraz inne urządzenia elektroniczne (w tym smartwatche) należące do uczniów znajdują się w plecakach.
2. W czasie lekcji obowiązuje zakaz używania telefonów komórkowych, odtwarzaczy MP3 itp. W/w sprzęt musi być wyłączony i schowany.
3. W przypadku posiadania (w miejscu widocznym) lub używania w/w sprzętu uczeń jest zobowiązany do wyłączenia go i oddania nauczycielowi, a ten przekazuje sprzęt wychowawcy.
4. Wychowawca informuje rodzica o zaistniałej sytuacji i oddaje sprzęt rodzicowi lub opiekunowi prawnemu. Jeżeli jest taka potrzeba przekazuje sprzęt do depozytu w sekretariacie szkolnym.
5. Szkoła nie ponosi odpowiedzialności za przyniesione do szkoły przez ucznia wartościowe przedmioty np. telefony komórkowe, odtwarzacze MP3 itp.

16) Procedura postępowania nauczycieli w przypadku zbiorowej ucieczki z lekcji

1. Adnotacja w dzienniku (temat niezrealizowany, klasa nieobecna). Uczniowie są zobowiązani do samodzielnego uzupełnienia niezrealizowanego tematu.
2. Nauczyciel powiadamia o ucieczce klasy wychowawcę i dyrektora szkoły.
3. Nieobecność pozostaje nieusprawiedliwiona i ma wpływ na ocenę zachowania.
4. Klasa zostaje ukarana zakazem udziału w imprezach szkolnych (dyskoteki, wyjścia do kina, ogniska, wycieczki) w danym semestrze.

17) Procedura postępowania w sytuacji powzięcia podejrzenia o stosowaniu przemocy w rodzinie ucznia

1. Dyrektor realizując zadania wynikające z rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13 września 2011r. w sprawie procedury „Niebieskiej Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”, wyznacza na terenie szkoły osobę koordynującą działania w tym zakresie – pedagoga/psychologa szkolnego.
2. Każdy pracownik szkoły jest zobowiązany do zgłoszenia wychowawcy klasy lub bezpośrednio wskazanej przez dyrektora szkoły osobie, podejrzenia dotyczącego stosowania przemocy w rodzinie ucznia – przy zgłoszeniu należy sporządzić notatkę służbową (załącznik numer 1).
3. Do podstawowych zadań szkoły w ramach procedury należy:
  - a) diagnoza sytuacji i potrzeby osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, w tym w szczególności dzieci;
  - b) zapewnienie i zorganizowanie niezwłocznie dostępu do pomocy medycznej, jeżeli wymaga tego stan zdrowia w/w osoby;
  - c) udzielenie kompleksowych informacji rodzicowi, opiekunowi prawnemu, faktycznemu lub osobie najbliższej o możliwościach pomocy psychologicznej, prawnej, socjalnej i pedagogicznej oraz wsparcia w rodzinie, w tym o formach pomocy dzieciom świadczonych przez instytucje i podmioty w zakresie specjalistycznej pomocy na rzecz osób dotkniętych przemocą w rodzinie;
4. Pedagog przeprowadza z dzieckiem rozmowę wyjaśniającą i sporządza notatkę z rozmowy.

5. Rozmowę z osobą, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, przeprowadza się w warunkach gwarantujących swobodę wypowiedzi i poszanowanie godności tej osoby oraz zapewniających bezpieczeństwo.
6. Następnie, wzywa się na rozmowę wyjaśniającą rodzica, opiekuna prawnego, opiekuna faktycznego lub najbliższą dziecku osobę, nie podejrzewaną o przemoc, w celu wyjaśnienia sytuacji.
7. Jeżeli osobami, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie wobec dziecka, są rodzice, opiekunowie prawni lub faktyczni, działania z udziałem dziecka przeprowadza się w obecności pełnoletniej osoby najbliższej (w rozumieniu art. 115§11 ustawy z dnia 6 czerwca 1997r. – Kodeks karny – zwanej dalej „osoba najbliższą”);
8. Wszczęcie procedury następuje przez wypełnienie przez osobę wskazaną przez dyrektora szkoły (pedagoga/psychologa) w obecności osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie (formularz „Niebieska Karta” – A);
9. W przypadku braku możliwości wypełnienia formularza „Niebieska Karta” – A, z uwagi na nieobecność osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, stan jej zdrowia lub ze względu na zagrożenie jej życia lub zdrowia, wypełnienie formularza „Niebieska Karta – A” następuje niezwłocznie po nawiązaniu bezpośredniego kontaktu z tą osobą lub po ustaniu przyczyny uniemożliwiającej jego wypełnienie.
10. W przypadku, gdy nawiązanie bezpośredniego kontaktu z osobą, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, jest niewykonalne, wypełnienie formularza „Niebieska Karta – A” następuje bez udziału tej osoby.
11. Wszczynając procedurę, należy podjąć współpracę MOPS, policją w celu zapewnienia bezpieczeństwa osobie, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie.
12. Po wypełnieniu formularza „Niebieska Karta – A” osobie, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, przekazuje się formularz „Niebieska Karta – B”. Jeżeli osobą, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, jest dziecko, formularz „Niebieska Karta – B” przekazuje się rodzicowi, opiekunowi prawnemu lub faktycznemu albo osobie, które zgłosiła podejrzenie stosowania przemocy w rodzinie.
13. Formularz „Niebieska Karta – B” nie przekazuje się osobie, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie.
14. Przekazanie wypełnionego formularza „Niebieska Karta – A” do przewodniczącego zespołu interdyscyplinarnego następuje niezwłocznie, nie później niż w terminie 7 dni od dnia wszczęcia procedury.
15. Kopię wypełnionego formularza „Niebieska Karta – A” pozostawia się u wszczynającego procedurę.
16. Dalszy tok postępowania leży w kompetencji przewodniczącego zespołu interdyscyplinarnego.
17. Jeżeli w trakcie działań podejmowanych w ramach procedury, zachodzi podejrzenie, że osoba, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie, dopuściła się po raz kolejny stosowania przemocy w rodzinie, wypełnia się formularz „Niebieska Karta – A” w zakresie niezbędnym do udokumentowania nowego zdarzenia i przesyła go do przewodniczącego zespołu interdyscyplinarnego.

ARKUSZ INFORMACYJNY DOTYCZĄCY UCZNIĄ –

W ZWIĄZKU Z PODEJRZENIEM LUB ZGŁOSZENIEM PRZEMOCY W RODZINIE

Imię i nazwisko ucznia ..... klasa.....

Szkoła .....

Data wypełnienia formularza.....

(należy podkreślić wybrane informacje)

1. Opis wyglądu ucznia:
  - a) zaniedbania w zakresie higieny osobistej
  - b) zadrapania
  - c) zasinienia
  - d) oparzenia
  - e) złamania

- f) zranienia
g) zwichnięcia
h) inne urazy lub uwagi dotyczące wyglądu (jakie?) .....
- .....

2. Zachowanie ucznia:
a) niepokój, pobudzenie
b) wycofanie, zamknięcie w sobie, „dziwny spokój”
c) agresywność
d) płacz
e) inne (jakie?) .....
- .....

3. Posiadane informacje dotyczące form krzywdzenia ucznia:
a) przemoc fizyczna
b) przemoc psychiczna
c) zaniedbanie
d) inne (jakie?)
e) brak informacji na ten temat
4 .Źródło informacji: .....

5. Inne informacje istotne w rozpoznawaniu sytuacji ucznia:

.....
Czytelny podpis osoby wypełniającej arkusz

18) Procedura postępowania w przypadku stwierdzenia występowania u ucznia czynników wskazujących na ryzyko zachowań samobójczych

1. O wysokim ryzyku zachowań samobójczych świadczyć może wystąpienie przynajmniej jednego z poniższych czynników:
- mówienie o poczuciu beznadziejności, bezradności, braku nadziei
  - mówienie wprost lub pośrednio o samobójstwie, pisanie listów pożegnalnych
  - pozbywanie się osobistych i cennych dla ucznia przedmiotów
  - unikanie kontaktów z bliskimi kolegami, izolacja, zamykanie się w sobie
  - zaniechanie zajęć, które dotychczas sprawiały uczniowi przyjemność
  - przejawianie dużych zmian charakteru, nastroju, występowanie nietypowych zachowań
  - przejawianie innych zachowań ryzykownych: okaleczanie się, zażywanie narkotyków, spożywanie alkoholu
  - przejawianie zainteresowania tematyką śmierci, umierania itp.
  - podejmowanie w przeszłości prób samobójczych
  - fascynacja znanymi osobami (np. gwiazdami popkultury), które popełniły samobójstwo

Po zdiagnozowaniu sytuacji zagrożenia, wychowawca, pedagog szkolny podejmują odpowiednie działania interwencyjne:

- jednoznacznie ustalają , które z w/w przesłanek występują u danego ucznia
  - przeprowadzają analizę sytuacji szkolnej i rodzinnej ucznia w celu wstępnego ustalenia przyczyn, kontaktują się z rodzicami w celu ustalenia przyczyn zmian w zachowaniu ucznia
  - przekazują informację o zagrożeniu rodzicom i dyrektorowi szkoły
  - ustalają z rodzicami zasady wzajemnych kontaktów, proponują pomoc psychoterapeutyczną na terenie szkoły lub poza nią
2. Postępowanie w przypadku powzięcia informacji, że uczeń zamierza popełnić samobójstwo (informacja od samego ucznia, kolegów, rodziny, osób postronnych):

- po zdiagnozowaniu sytuacji zagrożenia wychowawca, pedagog szkolny oraz dyrektor szkoły podejmują następujące działania:
  - nie pozostawiają ucznia samego, próbują przeprowadzić go w ustronne, bezpieczne miejsce
  - informują o zaistniałej sytuacji i zagrożeniu rodziców
  - przekazują dziecko pod opiekę rodziców (prawnych opiekunów) lub jeżeli przyczyną zagrożenia jest sytuacja domowa ucznia odpowiednim instytucjom (np. policji)
3. Postępowanie w przypadku powzięcia informacji, że uczeń podjął próbę samobójczą:
- po powzięciu informacji, że uczeń podjął próbę samobójczą dyrektor szkoły, wychowawca, pedagog szkolny podejmują następujące działania:
  - jeśli próba samobójcza ma miejsce w szkole, wychowawca (pedagog, nauczyciel, pracownik) powiadamia o tym fakcie dyrektora szkoły, a ten rodzica/opiekuna prawnego
  - wzywają pogotowie ratunkowe
  - dyrektor szkoły, pedagog szkolny oraz wychowawca dokonują oceny sytuacji i przeprowadzają rozmowę wspierającą z uczniem i rodzicami oraz przekazują informacje dotyczące pomocy psychologiczno-pedagogicznej
  - jeśli próba samobójcza ma miejsce w domu, a rodzic poinformował o zajściu szkołę, dyrektor szkoły, pedagog szkolny przekazuje rodzicom informacje dotyczące pomocy psychologiczno-pedagogicznej
  - próbie samobójczej dyrektor informuje Radę Pedagogiczną pod rygorem tajemnicy w celu podjęcia wspólnych działań oraz obserwacji zachowania ucznia po jego powrocie do szkoły przez wszystkich nauczycieli
  - pedagog planuje dalsze działania mające na celu zapewnienie uczniowi bezpieczeństwa w szkole, atmosfery życzliwości i wsparcia oraz przekazuje rodzicom informacje o możliwościach uzyskania pomocy psychologiczno-pedagogicznej poza szkołą
  - w przypadku śmierci ucznia w wyniku samobójstwa dyrektor szkoły informuje organ prowadzący i nadzorujący szkołę o zaistniałej sytuacji
  - pedagog szkolny oraz wychowawcy udzielają pomocy psychologiczno-pedagogicznej innym uczniom
4. Jeśli zaistnieje realne zagrożenie próby samobójczej ucznia, należy podjąć następujące czynności:
- jednoznacznie określić rodzaj zdarzenia,
  - nie pozostawiać ucznia znajdującego się w kryzysie samego i próbować przeprowadzić go w bezpieczne, ustronne miejsce,
  - zebrać wstępne informacje o okolicznościach zdarzenia,
  - w razie konieczności wezwać pomoc- pogotowie ratunkowe, policję, straż miejską i w czasie tej interwencji zadbać, by przebiegała ona spokojnie i dyskretnie,
  - ocenić ryzyko dalszego zagrożenia (możliwe, że konieczna będzie hospitalizacja dziecka),
  - zawiadomić o zdarzeniu dyrekcję szkoły, wychowawcę dziecka oraz rodziców,
  - chronić ucznia oraz inne osoby przed dodatkową traumą, związaną np. z kontaktem z mediami

Uczeń, który podjął próbę samobójczą bezwzględnie powinien otrzymać konsultację psychiatryczną. Jeśli uczeń wróci do szkoły, należy w trakcie pierwszych z nim kontaktów pamiętać o daniu mu wsparcia, akceptacji, okazaniu zrozumienia. Należy uznać próbę samobójczą za fakt historyczny, aby utrzymać dystans do tego, co się stało, skoncentrować na głównych problemach ucznia i jeśli to możliwe pozytywnie je przeformułować, wskazać różne systemy oparcia.

19) Procedura reagowania w szkole na zjawisko cyberprzemocy

I Ustalenie okoliczności zdarzenia

- 1) Jeśli wiedzę o zajściu posiada nauczyciel niebędący wychowawcą powinien przekazać informację wychowawcy klasy, który informuje o fakcie pedagoga szkolnego i dyrektora.
- 2) Pedagog szkolny i dyrektor wspólnie z wychowawcą powinni dokonać analizy zdarzenia i zaplanować dalsze postępowanie.
- 3) Do zadań szkoły należy także ustalenie okoliczności zdarzenia i ewentualnych świadków.

II Zabezpieczenie dowodów

- 1) Wszelkie dowody cyberprzemocy powinny zostać zabezpieczone i zarejestrowane. Należy zanotować datę i czas otrzymania materiału, treść wiadomości, oraz, jeśli to możliwe, dane nadawcy lub adres strony internetowej, na której pojawiły się szkodliwe treści czy profil.
- 2) Z dowodami powinny zapoznać się wszystkie zaangażowane w sprawę osoby: dyrektor i pedagog szkolny, rodzice oraz policja, jeśli doszło do złamania prawa.

III Identyfikacja sprawcy

- 1) Jeśli sprawca cyberprzemocy posługuje się skradzioną tożsamością pomóc w jego identyfikacji mogą:
  - a) Świadkowie - inni uczniowie odwiedzający „obraźliwe” strony mogą posiadać informacje na temat ich autora, mogą też zidentyfikować numer telefonu komórkowego sprawcy, jeśli nie jest on zastrzeżony.
  - b) Kontakt z dostawcą usługi internetowej - może on zablokować konto agresora lub usunąć obraźliwe treści oraz podać dane sprawcy cyberprzemocy. Dane takie nie mogą być ujawnione osobom prywatnym. Aby je pozyskać konieczny jest kontakt z policją.
  - c) Kontakt z operatorem sieci komórkowej w przypadku, gdy numer telefonu sprawcy jest zastrzeżony - może on podjąć kroki w kierunku ustalenia sprawcy, jeśli otrzyma dane o dacie i godzinie rozmowy. W tym przypadku operator może udostępnić te dane tylko policji.
- 2) Gdy ustalenie sprawcy nie jest możliwe, należy skontaktować się z dostawcą usługi w celu usunięcia z sieci kompromitujących lub krzywdzących materiałów.
- 3) W przypadku, gdy zostało złamane prawo, a tożsamości sprawcy nie udało się ustalić należy bezwzględnie skontaktować się z policją.

IV Działania wobec sprawcy cyberprzemocy

- 1) Gdy sprawca cyberprzemocy jest znany i jest on uczniem szkoły dalsze działania powinien podjąć pedagog szkolny w porozumieniu z wychowawcami właściwych klas.
  - a) rozmowa z uczniem - sprawcą cyberprzemocy o jego zachowaniu:
    - celem rozmowy powinno być ustalenie okoliczności zajścia, wspólne zastanowienie się nad jego okolicznościami i poszukanie rozwiązań sytuacji konfliktowej;
    - sprawca powinien dostać jasny i zdecydowany komunikat o tym, że szkoła nie akceptuje żadnych form przemocy;
    - należy omówić z uczniem skutki jego postępowania i poinformować o konsekwencjach regulaminowych, które zostaną wobec niego zastosowane;
    - sprawca powinien zostać zobowiązany do zaprzestania swojego działania i usunięcia z sieci szkodliwych materiałów;
    - ważnym elementem rozmowy jest też określenie sposobów zadośćuczynienia wobec ofiar cyberprzemocy;
    - jeśli w zdarzeniu brała udział większa grupa osób należy rozmawiać z każdym z nich z osobna, zaczynając od lidera grupy;
  - b) wychowawca powinien powiadomić rodziców sprawcy o przebiegu zdarzenia i zapoznać ich z materiałem dowodowym, a także z decyzją w sprawie dalszego postępowania i podjętych przez szkołę środków dyscyplinarnych wobec ich dziecka;
  - c) wychowawca wraz z pedagogiem opracowuje projekt kontraktu dla ucznia, określający jego zobowiązania oraz konsekwencje w przypadku niezastosowania się do przyjętych zasad;
  - d) objęcie ofiary cyberprzemocy pomocą psychologiczną - pedagogiczną:
    - Wsparcie psychiczne - podczas rozmowy z uczniem (ofiara cyberprzemocy):
      1. Zapewnij go, że dobrze zrobił, mówiąc Ci o tym, co się stało.
      2. Powiedz, że widzisz i rozumiesz, że jest mu trudno ujawnić to, co go spotkało.
      3. Powiedz mu, że nikt nie ma prawa tak się zachowywać wobec niego.
      4. Zapewnij go, że szkoła nie toleruje żadnej formy przemocy i że postarasz mu się pomóc, uruchamiając odpowiednie procedury interwencyjne.
      5. Bądź uważny na pozawerbalne przejawy uczuć ucznia.
    - Porada - powiedz uczniowi, aby:
      1. Nie utrzymywał kontaktu ze sprawcą, nie odpowiadał na maile, smsy itp.
      2. Nie kasował dowodów: e -maili, SMS-ów, MMS-ów, zdjęć filmów i przedstawił je osobom dorosłym znającym sprawę.
      3. Zastanowił się nad zmianą swoich danych kontaktowych w komunikatorach, zmianą adresu e -mail, numeru telefonu komórkowego itp.
      4. Jeśli korzysta z komunikatora, to ustawił go tak, aby nikt spoza listy kontaktowej nie mógł się z nim połączyć.

- Monitoring:
  1. Po zakończeniu interwencji warto monitorować sytuację ucznia sprawdzając, czy nie są wobec niego podejmowane dalsze działania przemocowe lub odwetowe ze strony sprawcy.
  2. Rodzice dziecka będącego ofiarą cyberprzemocy powinni być poinformowani o problemie i otrzymać wsparcie i pomoc ze strony szkoły. W rozmowie z nimi pedagog lub wychowawca przedstawiają kroki, jakie zostały podjęte w celu wyjaśnienia zajścia oraz zapewnienia bezpieczeństwa poszkodowanemu uczniowi, a także, jeśli to wskazane zaproponować rodzicom i dziecku pomoc specjalisty poza szkołą.
- e) objęcie sprawcy pomocą psychologiczno - pedagogiczną:
  - praca ze sprawcą powinna zmierzać w kierunku pomocy uczniowi w zrozumieniu konsekwencji swojego zachowania, w zmianie postawy i postępowania ucznia;
  - w uzasadnionym przypadku można w toku interwencji zaproponować uczniowi skierowanie do specjalistycznej placówki i udział w programie terapeutycznym.

V Zastosowanie środków dyscyplinarnych wobec sprawcy cyberprzemocy

- 1) Podejmując decyzję o rodzaju kary, należy wziąć pod uwagę:
    - a) Rozmiar i rangę szkody - czy materiał został upubliczniony w sposób pozwalający na dotarcie do niego wielu osobom (określa to rozmiar upokorzenia, jaki doznaje ofiara), czy trudno jest wycofać materiał z sieci itp.;
    - b) Czas trwania prześladowania - czy było to długotrwałe działanie czy pojedynczy incydent;
    - c) Świadomość popełnianego czynu - czy działanie było zaplanowane, a sprawca był świadomy, że wyrządza krzywdę koledze, jak wiele wysiłku włożył w ukrycie własnej tożsamości itp.;
    - d) Motywację sprawcy - należy sprawdzić, czy działanie sprawcy nie jest działaniem odwetowym w odpowiedzi na uprzednio doświadczone prześladowanie;
    - e) Rodzaj rozpowszechnionego materiału.
  - 2) Sankcje przewidziane za nieprzestrzeganie Statutu Szkoły oraz Regulaminu Ucznia:
    - a) upomnienie przez wychowawcę z wpisem do dziennika lekcyjnego oraz obniżenie oceny z zachowania;
    - b) nagana wychowawcy z wpisem do dziennika lekcyjnego oraz obniżenie oceny z zachowania;
    - c) urzędowe upomnienie udzielone przez Dyrektora Szkoły, podane do wiadomości społeczności szkolnej (wychowawca informuje o tym fakcie rodziców ucznia) oraz obniżenie oceny z zachowania;
    - d) nagana Dyrektora połączona z zagrożeniem pozbawienia uprawnień ucznia (zakaz uczestniczenia w imprezach i wycieczkach klasowych i szkolnych; zakaz reprezentowania szkoły na zewnątrz) oraz obniżenie oceny z zachowania do nieodpowiedniego lub nagannego;
    - e) skreślenie z listy uczniów przez Dyrektora na podstawie uchwały Rady Pedagogicznej;
- W razie wątpliwości, interpretacja i ostateczne orzeczenie należy do Dyrektora Szkoły.

VI Ochrona świadków zgłaszających zdarzenie

- 1) Należy powiedzieć świadkowi, że dobrze zrobił zgłaszając fakt przemocy.
- 2) Należy zapewnić świadka o dyskrecji.
- 3) Nie należy ujawniać danych świadka, jeśli nie jest to konieczne np. gdy sprawa została zgłoszona na policję.
- 4) Pod żadnym pozorem nie należy konfrontować świadka ze sprawcą.
- 5) Należy zadbać o bezpieczeństwo świadka, nie upubliczniając jego udziału w sprawie.

VII Sporządzenie dokumentacji z zajścia

- 1) Pedagog szkolny jest zobowiązany do sporządzenia notatki służbowej z rozmów ze sprawcą, z poszkodowanym, ich rodzicami oraz świadkami zdarzenia. Dokument powinien zawierać datę i miejsce rozmowy, personalia osób biorących w niej udział oraz opis ustalonego przebiegu zdarzeń.
- 2) Jeśli rozmowa przebiegała w obecności świadka np. wychowawcy powinien on podpisać notatkę po jej sporządzeniu.
- 3) Jeśli zostały zabezpieczone dowody cyberprzemocy, należy je również włączyć do dokumentacji pedagogicznej.

20) Procedura postępowania w sytuacji zaistnienia wypadku ucznia (na terenie szkoły, na wycieczce lub w trakcie innych zajęć podczas, których uczeń jest pod opieką nauczyciela)

1. Pracownik szkoły, który powziął wiadomość o wypadku ucznia:
  - a) niezwłocznie zapewnia poszkodowanemu opiekę, w miarę możliwości udzielając poszkodowanemu pierwszej pomocy,

- b) nie dopuszcza do zajęć lub przerywa je wyprowadzając uczniów z miejsca zagrożenia, jeżeli miejsce, w którym są lub będą prowadzone zajęcia może stwarzać zagrożenie dla bezpieczeństwa uczniów,
- c) niezwłocznie powiadamia dyrektora szkoły.

Jeśli nauczyciel ma w tym czasie zajęcia z klasą – prosi o nadzór nad swoimi uczniami innego nauczyciela.

2. O każdym wypadku dyrektor szkoły lub nauczyciel pod opieką, którego przebywał uczeń w chwili wypadku, powiadamia rodziców poszkodowanego ucznia.
3. Przy lekkich przypadkach (brak wyraźnych obrażeń – np. widoczne tylko lekkie zaczerwienienie, zadrapanie, lekkie skaleczenie), po udzieleniu pierwszej pomocy poszkodowanemu uczniowi, nauczyciel lub dyrektor powiadamiając rodzica o zdarzeniu ustala z nim:
  - a) potrzebę wizyty u lekarza,
  - b) potrzebę wcześniejszego przyścia rodzica,
  - c) godzinę odbioru dziecka ze szkoły w dniu zdarzenia
4. W każdym trudniejszym przypadku (widoczne obrażenia, urazy, niepokojące objawy) nauczyciel lub dyrektor szkoły wzywa pogotowie ratunkowe.
5. O wypadku śmiertelnym, ciężkim i zbiorowym dyrektor szkoły zawiadamia niezwłocznie prokuratora i kuratora oświaty.
6. O wypadku, do którego doszło w wyniku zatrucia, dyrektor szkoły zawiadamia niezwłocznie państwowego inspektora sanitarnego.
7. Jeżeli wypadek został spowodowany niesprawnością techniczną pomieszczenia lub urządzeń, miejsce wypadku pozostawia się nienaruszone. Dyrektor zabezpiecza je do czasu dokonania oględzin lub wykonania szkicu przez zespół powypadkowy.
8. Jeżeli wypadek zdarzył się w czasie wyjścia, imprezy organizowanej poza terenem szkoły, wszystkie stosowne decyzje podejmuje opiekun grupy/kierownik wycieczki i odpowiada za nie.
9. Dyrektor omawia z koordynatorem do spraw bezpieczeństwa i innymi pracownikami przyczyny wypadków i sposoby zaradzenia im.
10. W szkole prowadzony jest rejestr wypadków.

21) Procedura na wypadek zagrożenia atakiem terrorystycznym

1. Każdy, kto zauważy lub pozyska informację o zagrożeniu atakiem terrorystycznym (wtargnięcie na teren szkoły napastników z bronią palną, nożami, ładunkami wybuchowymi lub innymi niebezpiecznymi narzędziami) powinien natychmiast powiadomić Dyrektora Szkoły i policję.
2. W przypadku uzyskania informacji o wtargnięciu napastników na teren szkoły nauczyciel przebywający z klasą w sali lekcyjnej powinien:
  - zebrać wszystkich uczniów w rogu sali po prawej lub lewej stronie drzwi,
  - „zbudować” z ławek i krzeseł barykadę chroniącą uczniów,
  - nie ulegać panice, uspokajać uczniów,
  - próbować wezwać pomoc (np. wysyłając sms)
3. W przypadku wtargnięcia napastników do budynku podczas przerwy należy:
  - w pełni podporządkować się wezwaniom napastników,
  - nie prowokować napastników do użycia siły lub broni,
  - nie wykonywać gwałtownych ruchów, o każdym zamiarze zmiany miejsca lub położenia uprzedzać napastników,
  - nie ulegać panice (nie krzyczeć),
  - w razie potrzeby i po uzyskaniu zgody napastników udzielić pierwszej pomocy przedmedycznej potrzebującym,
  - starać się zapamiętać jak najwięcej szczegółów dotyczących wyglądu i zachowania napastników oraz przebiegu zdarzenia,
  - po usunięciu zagrożenia nie dotykać pozostawionych przez napastników przedmiotów.
4. Po dotarciu do szkoły odpowiednich służb (policja, straż, jednostki antyterrorystyczne) należy podporządkować się ich zaleceniom.
5. W trakcie działań policji należy pozostać na miejscu do odwołania chroniąc twarz, klatkę piersiową i brzuch.
6. Po odwołaniu niebezpieczeństwa należy natychmiast powiadomić rodziców uczniów.
7. Po odwołaniu niebezpieczeństwa należy powiadomić Kuratorium.
8. W możliwie najkrótszym czasie po zdarzeniu należy przeprowadzić w klasach oraz umożliwić pracownikom szkoły spotkania z psychologiem.

22) Procedura postępowania w przypadku ewakuacji placówki szkoły

1. Decyzję o ewakuacji podejmuje dyrektor szkoły.

2. Niezwłocznie powiadamia wszystkich pracowników przebywających na terenie ewakuowanego odcinka.
3. W pierwszej kolejności ewakuowane są osoby z pomieszczeń zagrożonych.
4. W dalszej kolejności ewakuuje się osoby poczynając od najwyższej kondygnacji, ruch rozpoczynają osoby ograniczonych zdolnościach poruszania się, strumień ruchu zamykają osoby sprawne fizycznie.
5. Ewakuacja odbywa się zgodnie z opracowaną instrukcją organizacji i przebiegu ewakuacji.
6. Pomieszczenia na parterze w szczególnych przypadkach mogą być opuszczane przez okna.
7. Nauczyciel powinien uporządkować grupę w ten sposób, aby bezpośrednio za nim znajdowały się osoby najsłabsze fizycznie, grupę zamykają odpowiedzialni uczniowie, którzy mogą, w razie potrzeby, wesprzeć słabszych.
8. Nie należy bez potrzeby otwierać okien i drzwi.
9. Pomieszczenia opuszczane nie powinny być zamykane na klucz
10. Po zakończeniu ewakuacji opiekun grupy zobowiązany jest do sprawdzenia listy obecności.
11. W razie podejrzenia, że ktoś mógł pozostać w strefie zagrożonej, należy powiadomić służby ratownicze.

23) Procedura postępowania w przypadku pożaru w budynku szkoły

1. W sytuacji zagrożenia pożarem należy zachować przede wszystkim spokój, ocenić sytuację i podjąć działania zgodnie z obowiązującymi procedurami.
2. Jeżeli zauważy się pożar lub otrzyma informację o pożarze, należy natychmiast zaalarmować wszystkie osoby znajdujące się w bezpośrednim otoczeniu strefy objętej pożarem oraz Państwową Straż Pożarną lub zadzwonić pod numer alarmowy 112.
3. Należy użyć ustalonego alarmu pożarowego sygnalizowanego przez dzwonek szkolny (5 krótkich dzwonek).
4. O zdarzeniu należy poinformować natychmiast dyrektora szkoły lub jego zastępcę.
5. Należy bezzwłocznie przystąpić do gaszenia pożaru przy pomocy sprzętu gaśniczego znajdującego się w budynku.

UWAGA! Nie wolno gasić ognia, którego nie jest się w stanie opanować!

Nie gasi się wodą urządzeń pod napięciem oraz cieczy łatwopalnych!

6. Dyrektor zarządza ewakuację ze strefy zagrożonej. ewakuacja odbywa się zgodnie z procedurami
7. Do przybycia Straży Pożarnej akcją kieruje dyrektor lub osoba przez niego wyznaczona.
8. Wszyscy pracownicy muszą bezzwzględnie podporządkować się poleceniom kierującego akcją.
9. Dyrektor zleca pracownikowi ds. technicznych wyłączenie dopływu gazu.
10. Jeżeli to możliwe, dyrektor poleca usunąć z miejsca pożaru i bezpośredniego sąsiedztwa wszelkie znajdujące się tam materiały palne, wybuchowe, toksyczne, a także cenny sprzęt i urządzenia oraz ważne dokumenty, nośniki informacji itp.
11. Nie należy otwierać – bez wyraźnej potrzeby – drzwi i okien do pomieszczeń objętych pożarem; dopływ powietrza sprzyja rozprzestrzenianiu się ognia.
12. Otwierając drzwi do pomieszczeń, w których powstał pożar, należy zachować szczególną ostrożność.
13. Nie należy wchodzić do pomieszczeń objętych pożarem, lecz jeśli to konieczne wchodząc trzeba zachować szczególną ostrożność, w zadymieniu poruszać się w pozycji pochylonej lub na czworakach, blisko posadzki, gdzie jest najwięcej powietrza i lepsza widoczność. Aby nie stracić orientacji należy poruszać się wzdłuż ścian, poręczy; usta zasłonić np. wilgotną chustką.
14. Po przybyciu właściwych służb bezzwzględnie należy stosować się do ich poleceń.
15. Dowódcę przybyłych jednostek należy powiadomić o sytuacji i podjętych dotychczas działaniach.

24) Procedura w sytuacji zagrożenia bombowego

Symptomy wystąpienia zagrożenia:

Podstawową cechą terroryzmu jest to, iż nie ma wyraźnych znaków ostrzegawczych o możliwości wystąpienia zamachu lub są one trudno dostrzegalne.

1. Zainteresowania i uwagi wymagają:

- ▣ rzucające się w oczy lub po prostu nietypowe zachowania osób, pozostawione bez opieki przedmioty typu teczki, paczki itp., osoby wyglądające na obcokrajowców, osoby ubrane nietypowo do występującej pory roku,
- ▣ samochody, a w szczególności furgonetki, parkujące w nietypowych miejscach (miejscach organizowania imprez i uroczystości).

2. Należy jednak pamiętać, że terrorysta nie zawsze musi być odmiennej narodowości i wyróżniać się z tłumu szczególnym wyglądem.

3. O swoich spostrzeżeniach poinformuj dyrektora szkoły, dyrektor powiadamia odpowiednie służby: Policję.

Postępowanie w sytuacji otrzymania informacji o podłożeniu ładunku wybuchowego:

1. Dyrektor powiadamia odpowiednie służby - Policję, Urząd Gminy.
2. Jednocześnie przeprowadza ewakuację budynku zgodnie z procedurami
3. Osoba, która przyjęła zgłoszenie lub ujawniła przedmiot niewiadomego pochodzenia, co do którego istnieje podejrzenie, że może on stanowić zagrożenie dla osób i mienia, powinna ten fakt zgłosić służbom odpowiedzialnym za bezpieczeństwo w danym miejscu, dyrekcji szkoły. Informacji takiej nie należy przekazywać niepowołanym osobom, gdyż jej niekontrolowane rozpowszechnienie może doprowadzić do paniki i w konsekwencji utrudnić przeprowadzenie sprawnej ewakuacji osób z zagrożonego miejsca.
4. Zawiadamiając policję dyrektor podaje następujące informacje:
  - rodzaj zagrożenia i źródło informacji o zagrożeniu (informacja telefoniczna,
  - ujawniony podejrzany przedmiot),
  - treść rozmowy z osobą informującą o podłożeniu ładunku wybuchowego;
  - numer telefonu, na który przekazano informację o zagrożeniu oraz dokładny czas jej przyjęcia, adres, numer telefonu i nazwisko osoby zgłaszającej, opis miejsca i wygląd ujawnionego przedmiotu.
5. Wskazane jest uzyskanie od policji potwierdzenia przyjętego zgłoszenia.

Ogłoszenie alarmu bombowego oraz procedury postępowania w czasie zagrożenia bombowego:

1. Do czasu przybycia policji akcją kieruje dyrektor szkoły lub osoba przez niego wyznaczona.
2. Na miejsce zagrożenia incydem bombowym należy wezwać służby pomocnicze takie jak: pogotowie ratunkowe, straż pożarną, pogotowie gazowe, pogotowie wodno-kanalizacyjne, pogotowie energetyczne.
3. Po przybyciu policji na miejsce incydem bombowego, przejmuje ona dalsze kierowanie akcją.
4. Należy bezwzględnie wykonywać polecenia policjantów.
5. Przy braku informacji o konkretnym miejscu podłożenia „bomby”, użytkownicy pomieszczeń służbowych powinni sprawdzić swoje miejsce pracy i jego bezpośrednie otoczenie, pod kątem obecności przedmiotów nieznanego pochodzenia.
6. Pomieszczenie ogólnodostępne (korytarz, klatki schodowe, toalety) oraz najbliższe otoczenie zewnętrzne obiektu, sprawdzają i przeszukują służby odpowiedzialne za bezpieczeństwo w danej instytucji.
7. Podejrzanych przedmiotów nie wolno dotykać! O ich lokalizacji należy powiadomić dyrektora oraz osoby odpowiedzialne za bezpieczeństwo.
8. Po ogłoszeniu ewakuacji, należy zachować spokój i opanowanie, pozwoli to sprawnie i bezpiecznie opuścić zagrożony rejon.
9. Po ogłoszeniu ewakuacji, należy opuścić szkołę, zabierając rzeczy osobiste (plecaki, torebki, siatki itp.)
10. Identyfikacją i rozpoznawaniem zlokalizowanego ładunku wybuchowego oraz jego neutralizacją zajmują się uprawnione i wyspecjalizowane jednostki i komórki organizacyjne policji.

Jak zachować się po otrzymaniu informacji o podłożeniu lub groźbie podłożenia „bomby”:

1. Podczas działań związanych z neutralizacją „bomby” należy zastosować się do poleceń policji.
2. Ciekawość może być niebezpieczna- należy jak najszybciej oddalić się z miejsca zagrożonego wybuchem. Po drodze należy informować o zagrożeniu jak największe grono osób, będących w strefie zagrożonej lub kierujących się w jej stronę
3. Po ogłoszeniu alarmu i zarządzeniu ewakuacji należy niezwłocznie udać się do wyjścia, zgodnie ze wskazaniami administratora budynku lub wskazaniami upoważnionych osób.

Informacja o podłożeniu bomby

1. Jeżeli jest to informacja telefoniczna:
  - słuchaj uważnie,
  - zapamiętaj jak najwięcej,
  - jeżeli masz taką możliwość, nagrywaj rozmowę – jeśli nie – spróbuj zapisywać informacje,
  - zwróć uwagę na szczegóły dotyczące głosu i nawyki mówiącego oraz wszelkie dźwięki w tle,
  - nigdy nie odkładaj pierwszy słuchawki,
  - jeżeli twój telefon posiada funkcję identyfikacji numeru dzwoniącego – zapisz ten numer.
  - Jeżeli jest to wiadomość pisemna, zabezpiecz ją tak, aby nikt jej nie dotykał - przekażesz ją Policji.
2. Po zakończeniu rozmowy niezwłocznie zadzwoń pod jeden z numerów alarmowych
3. Zaalarmuj dyrektora szkoły
4. Dyrektor dzwoni do Wydziału Oświaty i Wychowania i Kuratorium Oświaty.

5. Powiadom o zagrożeniu personel szkoły oraz uczniów, w sposób nie wywołujący paniki!
6. Dyrektor zarządza ewakuację godnie z obowiązującą instrukcją
UWAGA! Poinstruuuj uczniów o zabraniu ze sobą rzeczy osobistych – plecaków, reklamówek itp.
7. Zabezpiecz ważne dokumenty, pieniądze.
8. Wyłącz lub zleć pracownikowi ds. technicznych wyłączenie dopływu gazu i prądu.
9. W przypadku odnalezienia podejrzanego przedmiotu nie dotykaj go i nie otwieraj.
10. W miarę możliwości ogranicz dostęp osobom postronnym,
11. Dokonaj próby ustalenia właściciela przedmiotu,
12. Po przybyciu właściwych służb, bezwzględnie stosuj się do ich zaleceń.

Wykrycie/ znalezienie bomby (podejrzanego przedmiotu)

1. Nie dotykaj podejrzanego przedmiotu.
UWAGA! Jeśli widzisz „bombę” to oznacza, że jesteś w polu jej rażenia.
2. Zadzwoń pod jeden z merów alarmowych:
3. Zabezpiecz, w miarę możliwości, rejon zagrożenia w sposób uniemożliwiający dostęp osobom postronnym – głównie uczniom, nie narażaj siebie i innych na niebezpieczeństwo.
4. Powiadom o zagrożeniu personel szkoły oraz uczniów, w sposób nie wywołujący paniki!
5. Zarządź przeprowadzenie ewakuacji zgodnie z obowiązującą instrukcją.
6. Zabezpiecz ważne dokumenty, pieniądze.
7. Wyłącz lub zleć pracownikowi ds. technicznych wyłączenie dopływu gazu i prądu.
8. Otwórz okna i drzwi.
9. Usuń z otoczenia wszystkie materiały łatwopalne.
10. Nie używaj w pobliżu podejrzanego ładunku urządzeń radiowych (radiotelefonów, telefonów komórkowych).
11. Po przybyciu właściwych służb, bezwzględnie stosuj się do ich zaleceń

Po wybuchu bomby:

1. Oceń sytuację pod kątem ilości osób poszkodowanych i upewnij się, jakiego rodzaju zagrożenia spowodował wybuch.
2. Zadzwoń pod jeden z numerów alarmowych:
3. Udziel pierwszej pomocy najbardziej potrzebującym.
4. Sprawdź bezpieczeństwo dróg i rejonów ewakuacyjnych, a następnie zarządź przeprowadzenie ewakuacji zgodnie z obowiązującą instrukcją.
5. W przypadku, gdy wybuch spowodował inne zagrożenie, podejmij działania odpowiednie do sytuacji.
6. Po przybyciu właściwych służb, bezwzględnie stosuj się do ich zaleceń

25) Procedura na wypadek wystąpienia zagrożenia chemicznego/ biologicznego

1. Każda osoba, która uzyskała informację o zagrożeniu skażeniem środkami chemicznymi powinna niezwłocznie powiadomić o tym dyrektora lub osobę zastępującą.
1. Po uzyskaniu informacji o zagrożeniu należy pozostawać w stałym kontakcie z lokalnym Centrum Zarządzania Kryzysowego w celu wysłuchania komunikatów ostrzegawczych, a także stosować się do poleceń nadawanych przez Obronę Cywilną.
3. Po uzyskaniu informacji o zagrożeniu zewnętrznym należy natychmiast zamknąć i uszczelnić wszystkie okna i drzwi, uszczelnić wszystkie otwory wentylacyjne, wyłączyć urządzenia wentylacyjne i klimatyzacyjne, wyłączyć urządzenia elektryczne i gazowe z otwartym ogniem.
4. Do chwili odwołania alarmu lub zarządzenia ewakuacji, nie należy opuszczać uszczelnionych pomieszczeń.
5. W miarę możliwości należy przygotować wilgotne tampony do ochrony dróg oddechowych na wypadek przeniknięcia gazu do wnętrza pomieszczeń- częsta zmiana tamponu lub nawilżanie go wodą podtrzymuje zdolność pochłaniania gazu toksycznego na stałym poziomie.
6. W razie potrzeby dyrektor lub osoba zastępująca zarządza alarm oraz ewakuację.
7. Ewakuacja ze strefy zagrożenia, odbywa się prostopadle do kierunku wiatru.
8. Podczas utrzymywania się stanu zagrożenia należy powstrzymać się od spożywania posiłków, picia płynów, palenia tytoniu oraz prac wymagających dużego wysiłku.
9. W zależności od okoliczności i potrzeb powiadomić policję, Straż Pożarną, Pogotowie Ratunkowe.
10. Po odwołaniu alarmu wszystkie pomieszczenia w budynku Szkoły należy dokładnie przewietrzyć.

26) Procedura na wypadek pojawienia się agresywnego intruza

1. Pracownicy obsługi szkoły kontrolują wszystkie wejścia osób postronnych na teren szkoły w godzinach pracy placówki.
1. W przypadku wejścia na teren szkoły osoby agresywnej, nauczyciel dyżurujący lub pracownicy obsługi starają się odizolować intruza od uczniów oraz powiadamiają pedagoga.
2. Pedagog i/ lub pracownik obsługi w sposób grzeczny i stanowczy prosi intruza o opuszczenie szkoły bądź udaje się z nim do gabinetu Dyrektora Szkoły.
4. W przypadku odmowy pedagog powiadamia Dyrektora Szkoły.
5. Dyrektor Szkoły podejmuje decyzję o wezwaniu policji.

27) Procedura na wypadek stwierdzenia posiadania broni przez ucznia/ inną osobę na terenie szkoły

1. Każda osoba, która uzyskała informację o posiadaniu przez ucznia/ inną osobę broni na terenie Szkoły, obowiązana jest powiadomić pedagoga, Dyrektora Szkoły.
2. Pedagog/psycholog przeprowadza z uczniem rozmowę i nakłania go do oddania broni. W przypadku innej osoby Dyrektor Szkoły wzywa Policję.
3. W przypadku, gdy uczeń nie podejmuje współpracy, oraz gdy istnieje niebezpieczeństwo użycia broni, należy natychmiast powiadomić Dyrektora Szkoły i Policję.
4. Ucznia/ inną osobę należy odizolować nie pozostawiając go/ jej samego/ samej.
5. Należy zapewnić bezpieczeństwo osobom przebywającym na terenie szkoły oraz uniemożliwić dostęp innym uczniom do niebezpiecznego przedmiotu.
6. Dyrektor Szkoły lub osoba wyznaczona powiadamia rodziców/opiekunów prawnych ucznia.
7. W możliwie najkrótszym czasie po zdarzeniu należy przeprowadzić rozmowę z uczniem i rodzicami/ opiekunami prawnymi.
8. Wobec ucznia należy zastosować kary wynikające ze Statutu Szkoły

28) Procedura postępowania po zakończeniu trwania kryzysu

1. Nauczyciele i pracownicy placówki/szkoły po zakończeniu kryzysu zobowiązani są do zapewnienia wsparcia i zwiększenia poczucia bezpieczeństwa. Specyficzne dla interwencji kryzysowej jest to, że należy ją podjąć niezwłocznie po wydarzeniu, tak szybko, jak to tylko możliwe.
2. W sytuacji kryzysowej dyrektor/wicedyrektor zobowiązany jest zwrócić się o pomoc psychologiczną do Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej i PCPR.
3. Wychowawca jest osobą towarzyszącą psychologowi/psychologom w jego/ w ich oddziaływaniu terapeutycznym. Inni pracownicy powinni być świadomi wagi tego problemu.
4. O czym opiekunowie powinni wiedzieć?
  - należy ucznia wysłuchać
  - dać uczniowi emocjonalne wsparcie ułatwiające emocjonalne odreagowanie
  - przeciwdziałać tendencjom do zaprzeczania
  - dokonać oceny dotychczasowych sposobów radzenia sobie
  - szukać sprawdzonych strategii działania
  - stworzyć plan pomocy.
5. Czego opiekunowie powinni unikać:
  - pocieszania
  - dawania rad
  - pouczania
  - tłumienia reakcji emocjonalnych (np. zdania typu: "będzie dobrze", "nie płacz już", "uspokój się")
  - pospieszania w działaniu
  - wymuszania szybkich decyzji
  - zbyt szybkiego podawania leków uspokajających.
6. Normalna reakcja na sytuację kryzysową jest reakcją tzw. stresu traumatycznego – to zespół zachowań, reakcji emocjonalnych i myśli związanych z wydarzeniem traumatycznym. Za czas trwania tej reakcji jako normalnej, przyjmuje się okres uczestnictwa w zdarzeniu kryzysowym do około 6 miesięcy po nim.
7. Wtedy uczniowie mogą:
  - unikać rozmów o zdarzeniu lub nadmiernie się na nim koncentrować
  - mieć nawracające, natrętne wspomnienia, bawić się w sytuację traumatyczną
  - miewać koszmary senne
  - doświadczać negatywnych emocji w sytuacjach związanych ze wspomnieniem traumy
  - „nic nie pamiętać” – psychologiczna amnezja

8. Ponadto można u nich zaobserwować spadek zainteresowań, regres w rozwoju, poczucie wyobcowania, strach przed planowaniem przyszłości, nadwrażliwość na bodźce, wspomnienia napadowe wywołane przez bodziec podobny, zaburzenia zachowania (agresja, picie alkoholu, palenie papierosów, obgryzanie paznokci itp.)
9. Aby normalna reakcja na kryzys nie przerodziła się w chroniczną - nauczyciele, wychowawcy powinni zadbać o pomoc psychologa, tworzyć klimat umożliwiający mówieniu o rzeczach trudnych, zapewnić dzieciom / młodzieży możliwość powrotu do normalnych zajęć i rytmu dnia, nie bagatelizować ich przeżyć, dawać jasne wytłumaczenia sytuacji, być z dziećmi/młodzieżą

29) Procedura na wypadek stwierdzenia masowych zachorowań

1. W przypadku wystąpienia nagłych masowych zachorowań na terenie Szkoły należy odizolować chorych nie pozostawiając ich bez opieki.
2. Osoba pozostająca z chorymi powinna zachować wszelkie środki ostrożności, aby uniknąć zarażenia (maseczka, unikanie bezpośredniego kontaktu).
3. O zaistniałej sytuacji należy niezwłocznie poinformować Dyrektora Szkoły.
4. Dyrektor powiadamia Powiatową Stację Sanitarno-Epidemiologiczną, Organ Prowadzący Szkołę i Kuratorium Oświaty.
5. W możliwie najkrótszym czasie od zdarzenia należy powiadomić rodziców/ opiekunów prawnych uczniów.
6. Po przybyciu na teren Szkoły odpowiednich służb, należy podporządkować się ich zaleceniom.
7. Za ewentualne kontakty z opinią publiczną i mediami odpowiedzialna jest osoba wyznaczona wcześniej do tej funkcji przez Dyrektora Szkoły.

30) Procedura na wypadek zaistnienia wypadku zbiorowego

1. Każdy, kto jest świadkiem lub otrzymał informacje o wypadku jest obowiązany powiadomić pogotowie ratunkowe i w miarę możliwości udzielić poszkodowanym pierwszej pomocy.
2. O wypadku zbiorowym należy niezwłocznie powiadomić Dyrektora Szkoły.
3. Dyrektor Szkoły powiadamia prokuratora, inspektora pracy Państwowej Inspekcji Pracy, Organ Prowadzący Szkołę i Kuratorium Oświaty oraz wyznacza osoby odpowiedzialne za powiadomienie rodziców/ opiekunów prawnych poszkodowanych uczniów i bliskich osób dorosłych.
4. Do czasu przybycia odpowiednich służb należy zabezpieczyć miejsce zdarzenia przed dostępem osób niepowołanych.
5. Specjalista ds. BHP sporządza opis (szkic) miejsca zdarzenia oraz zbiera oświadczenia świadków.
6. Dyrektor Szkoły powołuje zespół powypadkowy, który przeprowadza postępowanie powypadkowe i sporządza dokumentację powypadkową (oświadczenia świadków, poszkodowanych, protokół powypadkowy). Pracami zespołu kieruje specjalista ds. Kadr i BHP.
7. Z treścią protokołu powypadkowego i innymi materiałami postępowania powypadkowego należy zapoznać rodziców/ opiekunów prawnych poszkodowanych uczniów.
8. W możliwie najkrótszym czasie po zakończeniu prac zespołu powypadkowego, Dyrektor Szkoły zwołuje posiedzenie Rady Pedagogicznej w celu omówienia okoliczności i przyczyn wypadku oraz ustalenia środków niezbędnych do zapobiegania wypadkom.
9. Dla uczniów po przebytych incydencie dyrektor powołuje Zespoły Pomocy Psychologiczno- Pedagogicznej.
10. Za ewentualne kontakty z opinią publiczną i mediami odpowiedzialna jest osoba wyznaczona wcześniej do tej funkcji przez Dyrektora Szkoły.

31) Procedura na wypadek wystąpienia nieracjonalnego zachowania dziecka/ osoby dorosłej

1. W przypadku nieracjonalnego zachowania należy wydając krótkie, jasne komunikaty starać się uspokoić dziecko/osobę dorosłą (np.: opuść ręce, postaw krzesło, oddaj nóż).
2. Komunikaty nie powinny zawierać zakazów (np. nie bij), a konkretne wskazówki, co należy zrobić.
3. Jeśli nieracjonalne zachowanie osoby zagraża jej własnemu bezpieczeństwu lub bezpieczeństwu innych osób, a wskazówki werbalne są ignorowane, należy używając siły fizycznej unieruchomić dziecko/osobę dorosłą.
4. Unikając rozgłosu należy dziecko/osobę dorosłą przeprowadzić w spokojne miejsce i nie pozostawiać samego.
5. O zdarzeniu należy jak najszybciej poinformować Dyrektora Szkoły.
6. Dyrektor Szkoły podejmuje decyzję o wezwaniu rodziców/ opiekunów prawnych dziecka/ bliskich osoby dorosłej i pogotowia.

1. Do czasu przybycia rodziców/ opiekunów prawnych dziecka/bliskich osoby dorosłej, nie należy pozostawiać go bez opieki.
8. Dla ucznia po przebytych incydencie należy utworzyć Zespół Pomocy Psychologiczno-Pedagogicznej.

32) Procedura na wypadek wystąpienia zachowań seksualnych na terenie szkoły i podczas wyjazdów

1. Osoba , która zauważyła lub otrzymała informację dotyczącą seksualnego zachowania ucznia/ uczniów zobowiązana jest niezwłocznie przekazać ją wychowawcy lub pedagogowi/ psychologowi szkolnemu. Przez zachowania seksualne rozumieć należy:
  - naruszanie prywatności innych uczniów, bądź nauczycieli (np. podglądanie w szatni czy toalecie);
  - posiadanie i/ lub rozpowszechnianie materiałów zawierających treści pornograficzne;
  - posiadanie przedmiotów o charakterze erotycznym;
  - noszenie wyzywającego stroju (m.in. odsłaniającego brzuch, plecy, z głębokim dekoltem, zbyt krótkich spódnic lub szortów);
  - podejmowania aktywności seksualnej polegającej na:
    - ✓ próbach odbycia i / lub odbyciu stosunku seksualnego
    - ✓ udziale w imprezach o charakterze erotycznym oraz pozowaniu do filmów i zdjęć pornograficznych,
    - ✓ publicznym podejmowaniu zachowań o zabarwieniu seksualnym (np. namiętnych pocałunków, obejmowania się i dotykania)
2. Pedagog/psycholog szkolny przeprowadza rozmowę z uczniem/ uczniami w obecności wychowawcy i świadka zdarzenia.
3. Pedagog / psycholog szkolny wzywa rodziców/ opiekunów prawnych ucznia i w obecności ucznia informuje o zaistniałej sytuacji.
4. Wychowawca i pedagog/ psycholog szkolny sporządzają notatkę ze spotkania.
5. Pedagog informuje Dyrektora Szkoły o zaistniałej sytuacji.
6. Uczeń otrzymuje karę za niestosowne zachowanie zgodnie z zapisami Statutu Szkoły.
7. W wypadku powtarzających się zachowań seksualnych rodzicom proponuje się terapię psychologiczną dla ucznia.
2. W wypadku zaistnienia zachowań seksualnych ucznia/ uczniów podczas wyjazdów, nauczyciel sprawujący opiekę zobowiązany jest niezwłocznie poinformować o tym fakcie rodziców/ opiekunów prawnych ucznia i Dyrektora Szkoły. W stosunku do ucznia/ uczniów stosuje się przepisy Regulaminu Wycieczek.

33) Procedura na wypadek wystąpienia zachowań autoagresywnych

1. Każdy pracownik szkoły musi natychmiast skontaktować się z osobą wyznaczoną do zajmowania się zachowaniami autodestrukcyjnymi - pedagogiem szkolnym, jeżeli u któregośkolwiek uczniów zauważy jakieś zachowanie spośród opisanych poniżej:
  - a) wszelkie rozmowy na temat samobójstwa, groźby popełnienia samobójstwa, „żarty” na ten temat, notatki, wiersze lub inne utwory, prace plastyczne, sms-y, treści publikowane w Internecie czy inne formy komunikowania się dotyczące samobójstwa;
  - b) wszelkie przypadki samouszkodzeń, takie jak nacięcia na nadgarstkach, ramionach czy innych częściach ciała, zadrapania, ślady po oparzeniach uderzeniach, rozdrapane rany, prymitywne, samodzielnie wykonane tatuaże, szpecące miejsca po wyrwanych włosach, podejrzana częstotliwość ulegania wypadkom;

Uwaga: tego rodzaju samouszkodzenie zwykle nie są uwarunkowane zamiarami samobójczymi i zazwyczaj nie prowadzą do śmierci. Wskazują jednak na duży dyskomfort psychiczny oraz wymagają jak najszybszej profesjonalnej oceny i leczenia.

  - c) zachowania wskazujące na zaburzenia odżywiania się, np. wywoływanie wymiotów, głodzenie się, znaczna i postępująca zmiana masy ciała (chudnięcie lub tycie), stosowanie pigułek na odchudzanie lub środków przeczyszczających;
  - d) ujawnianie informacji dotyczących zachowań, niebezpiecznych, takich jak:
    - zachowania związane z ryzykiem fizycznym (np. przechodzenie przez jezdnię pomiędzy pędzącymi samochodami, spacerowanie po mostach kolejowych, siadanie okrakiem na dachu);
    - zachowania związane z ryzykiem sytuacyjnym (np. wsiadanie do samochodu z obcymi ludźmi, samotne spacerowanie po niebezpiecznej okolicy późną nocą);
    - zachowania związane z ryzykiem seksualnym (kontakty seksualne z wieloma partnerami, uprawianie seksu bez zabezpieczeń z nieznanymi osobami);

- d) używanie substancji psychoaktywnych wykraczające poza „normalne” dla nastolatków eksperymentowanie, oznaki nadużywania lub uzależnienia (np zażywanie narkotyków przed pójściem do szkoły, picie alkoholu lub palenie marihuany wiele razy w tygodniu);
  - f) przerywanie przyjmowania zapisanych leków bez zgody lekarza, który je zalecił;
  - g) inne zachowania świadczące o poważnym dyskomforcie emocjonalnym lub braku kontroli nad emocjami, np. niepowstrzymany płacz, wybuchy złości, częste kłótnie, skrajne reakcje na banalne zdarzenia, silne odizolowanie lub brak dbałości o higienę;
2. Kiedy psycholog/pedagog szkolny otrzymuje informacje na temat któregoś z wymienionych powyżej zachowań, dyskretnie przeprowadza rozmowę uczniem i przestrzegając tajemnicy zawodowej dokładnie bada sprawę.
  3. Na prośbę osoby udzielającej informacji o uczniu, pracownik zajmujący się zachowaniami autodestrukcyjnymi- psycholog/pedagog szkolny, może nie ujawniać swojego źródła informacji.
  4. Po otrzymaniu informacji na temat ucznia psycholog/pedagog szkolny przeprowadza rozmowy z nim, innymi uczniami innymi pracownikami szkoły, które mogą mieć trojakie konsekwencje:
    - a) jeżeli jest to drobna sprawa i/lub już się wyjaśniła, po rozmowie z uczniem nie będą podejmowane żadne działania; ucznia zachęci się, aby w przyszłości, kiedy będzie odczuwał dyskomfort emocjonalny skontaktował się z pedagogiem szkolnym;

Uwaga:

osoba, która udzieliła wyznaczonemu pracownikowi informacji o uczniu otrzymuje informację zwrotną na temat następstw rozmowy z uczniem w czasie pozwalającym na zachowanie poufności danych. Taki obieg informacji jest istotny, ponieważ osoba zgłaszająca niepokojące zachowania ucznia powinna wiedzieć, że podjęto w tej sprawie interwencję.

- b) jeżeli incydent zostanie uznany za poważny i wymaga dodatkowej interwencji, psycholog/pedagog szkolny natychmiast kontaktuje się telefonicznie z rodzicem/ opiekunem prawnym ucznia i zawiadamia go o zaistniałej sytuacji. W miarę możliwości uczeń zostanie poinformowany o tej rozmowie. Najpierw pedagog wyjaśnia rodzicowi lub opiekunowi prawnemu cel rozmowy, czyli zapewnienie dziecku odpowiedniego wsparcia, ochrony i pomocy. Podkreśla, że nie dzwoni w sprawach związanych z dyscypliną i karaniem. Jeżeli jest to możliwe, rozmowę z rodzicem i opiekunem prawnym ucznia przeprowadza się w obecności ucznia, tak, aby znał jej szczegóły;
- c) jeżeli u ucznia występuje jedno zachowanie autodestrukcyjne spośród powyższej listy lub kilka z nich, rodzica/ opiekuna prawnego prosi się o udzielenie uczniowi pomocy i podjęcie któregoś z możliwych działań, takich jak:
  - rozpoczęcie leczenia ambulatoryjnego dla dziecka i/lub rodziny;
  - w przypadku poważnych zaburzeń emocjonalnych lub poznawczych (tj. depresja, zaburzenia obsesyjno-kompulsywne lub inne zaburzenia lękowe albo zaburzenia myślenia) rozpoczęcie przyjmowania przez dziecko przyjmowania leków psychotropowych (konieczna konsultacja psychiatry dziecięcego);
  - wyrażenie zgody na to, aby dziecko otrzymywało dodatkową pomoc psychologiczną w szkole;
  - informowanie na bieżąco o zmianach, aby psycholog/pedagog szkolny wyznaczeni do zajmowania się w szkole zachowaniami autodestrukcyjnymi mogli kontaktować się z osobami z, zewnątrz, które udzielą uczniowi specjalistycznej pomocy.
- d) jeśli psycholog/pedagog szkolny kieruje ucznia dalej do specjalisty, po tygodniu ponownie kontaktuje się z rodzicem lub opiekunem ucznia, aby się upewnić, że zostały podjęte kroki związane z tym skierowaniem. Gdyby tak się nie stało, psycholog/pedagog szkolny musi podkreślić, jak ważne jest jego zalecenie i podjęcie dalszych działań. Kilkakrotne zignorowanie szkolnego zalecenia, aby rodzic lub opiekun prawny zajął się zdrowiem psychicznym dziecka, może być podstawą wszczęcia postępowania sądowego w sprawie o zaniedbanie lub wykorzystywanie, zgodne z przepisami prawa dotyczącymi ochrony dziecka.

Uwaga: osoba, która udzieliła psychologowi/pedagogoowi szkolnemu informacji o uczniu, otrzymuje informację zwrotną na temat dalszych działań w czasie pozwalającym na zachowanie poufności danych. Taki obieg informacji jest istotny, ponieważ osoba zgłaszająca niepokojące zachowanie ucznia powinna wiedzieć, że podjęto w tej sprawie interwencję.

- e) jeżeli zdarzenie zostanie uznane za przypadek nagły lub kryzys związany z bezpośrednim zagrożeniem dla ucznia, psycholog lub pedagog szkolny kontaktuje się z najbliższą placówką zdrowia psychicznego pełniącą ostry dyżur z prośbą o natychmiastową konsultację i/lub prosi o interwencję policji. Przykładowe zdarzenie wymagające takich kroków to wypowiedź ucznia, że planuje tego dnia przedawkować leki, zastrzelić się, powiesić lub wykonać skok z dużej wysokości, wskoczyć pod jadące auto/ pociąg/ tramwaj. W takich okolicznościach rodzic/ opiekun prawny jest informowany jak najszybciej o zażegnaniu kryzysu, kiedy sytuacja jest stabilna.

Uwaga: osoba, która udzieliła wyznaczonemu pracownikowi informacji o uczniu, otrzymuje informację zwrotną na temat takich działań w czasie pozwalającym na zachowanie poufności danych. Taki obieg informacji jest istotny,

ponieważ osoba zgłaszająca niepokojące zachowanie ucznia powinna wiedzieć, że podjęto w tej sprawie interwencje.